Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 104 (13593) | 1974 оной майн 5, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ХЭБЛЭЛЭЙ ҺАЙНДЭР

Үргэн дэлгэр оронойнмай ажалшан арад мүнөөдэр совет хэблэлэй заншалта һайндэр тэмдэглэжэ байна. Владимир Ильич Ленинэй эмхидхэн байгуулһан, Коммунис партиин хүтэлбэреэр хүгжэһэн манай оронной хэблэл хамтын пропагандистын, хамтын агитаторай ба хамтын эмхидхэлшын үүргые нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ ябана. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, манай гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикын шухала асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ, коммунис байгуулалтын түрүү дүршэл олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар совет хэблэл сэгнэшэгүй ехэ юумэ хэжэ байдаг гээшэ. Агууехэ Ленинэй захяа заабаринуудые бэелүүлэн, совет гүрэндэ гарадаг газетэ ба журналнууд арад зоной дунда үргэн дэлгэрэй болонхой. Газетэ ба журналнуудай жэл бүри олоор хэблэгдэдэг болодо байһан ушар тэрэнэй тодо гэршэнь болоно. Гансахан манай республика дотор республиканска гурбан, аймагай 19 газетэ хэблэгдэнэ. Эдэ аймагай 10 газетэ буряад хэлэн дээрэ оршуулагдажа гаража байдаг. «Байгал» журнал, «Агитаторай блокнот» хоёр хэлэн дээрэ гарана. Газетэ ба журналнуудай тираж жэл бүри олошорно. Жэшээнь, 1970 ондо республика дотор үдэр бүри 175 мянган хэһэг газетэ, журнал гарадаг байбал, мүнөө 212 мянганда хүрөө.

Республикын «Буряад үнэн» газетын уншагшад болон хэблэлэй эдэбхитэдэй тоо жэл бүри олошорно. Тэдэнэй бүхэнһөө үдэр бүри олон бэшэг редакцида ороно. Газетын үнинэй эдэбхитэд Гуржап Бадмаев, Бадмажап Бадмаев, Дугар Доржиев, Доржо Дугаров, Перенглай Содномов, Дандар Ширабон, Доржо Аюшеев, Цокто Номтоев, Баир Цыбанов болон бусад хэблэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ябаһан зандаа. Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэймнай дунда залуушуул улам олошорно.

Мүнөө олониитын эдэбхи үүсхэлэй улам түргөөр хүгжэжэ байһан үедэ арад зониие коммунис үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ниитын мэдээсэлэй ба пропагандын хэрэгсэлэй — совет хэблэлэй үүргэ бүри дээшэлнэ. Бүгэдэ арадай социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгөөр, удха түгэлдэрөөр харуулха, эрдэм наукын түйлалтануудые ба түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ зорилгонууд хэблэлэй үмэнэ табигдана.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые болзор дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ арад зоной хүсэ шадал, эрмэ зоригоо шадабари хүсэдөөр элсүүлхэ, социалис мүрысөөниие ябасые харуулха талаар республиканска, аймагай газетэнүүд нилээд дүршэлтэй болонхой. Промышленна предприятинуудай ажалшадай, хүдөөгэй малшад болон механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна мүрысөөн Захааминай «Ажалай туг», «Улаан Сэлэнгэ», Кабанскын «Байгалай галнууд», «Прибайкалец» ба бусад газетэнүүдэй номер бүхэндэ һайнаар бэшэгдэжэ байдаг.

Жэшээлбэл, партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй илгааһан Хандалгын хэблэлдэ толилогдохотой адли Захааминай аймагай «Ажалай туг» газетэ социалис мүрысөөндэ онсо анхарал хандуулдаг болоһон байна. Аймагай ажалшадай коллективүүдэй энэ жэлдэ абаһан угтамжын үүргэ—уялганууд газетэдэ тунхаглагдажа, түрүүшүүлэй һайхан үүсхэлые бүри олон коллективүүд дэмжэһэн байна. Коллективүүдэй абаһан уялгануудай дүүргэлтые шалгаха, мүрысөөнэй дүнгүүдые сасуулан харуулха асуудал энэ газетын коллектив үдэр бүриин анхарал хандуулжа байдаг.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, газетэдэ толилогдадаг материалнуудые гүнзэгы удхатай, ашаг үрэ ехэтэй болгохо талаар һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд юумэн хэгдэһэн байна. Гэхэтэй хамта энэ шухала хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл дайралдаһаар. Эдэ бүгэдэ тушаа «Захааминай аймагай СССР-эй хэблэлдэ социалис мүрысөөнэй асуудалнуудые ямараар харуулдаг тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тодорхойгоор заагданхай.

Зарим газетэнүүд социалис мүрысөөн тухай бэшэхэдээ, шэлэһэн асуудалаа гүнзэгыгөөр шудалангүй, миил гаднада талыень харуулһан статья, корреспонденцинүүдые тунхаглагдаг байха юм. Гүнзэгы удхатай, тобшо һайн мэдээсэлнүүдэй, статьянуудай орондо олон тоото мэдээсэл газетэдэ гаргагдаад, хүдэлмэришэд болон колхознигуудай баатар габьяата ажал хэрэг мартагдашахаяа һанаашье гэмшэлтэй.

Научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэһэнэй ашаар хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэг манай партиин экономическа политикын мүн шиидхэхы гол шухала асуудал болоно гээд Ленинскэ комсомолой XVII съезд дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев зааһан байна. Энэ шухалын шухала зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ манай хэблэлэй бүхы арга боломжонууд хэрэглэгдэхэ зэргэтэй. Үйлэдбэриин участок бүхэнэй нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлэн гүйсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй, илһэн юумэеэ эсэстэнь хүргэхэ, ажалшан арадай үйлсэ үүсхэл бадаруулха, социалис мүрысөөнэй асуудалнуудые дүрбэн тэгшээр харуулха хэрэг хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга болоно.

Совет хэблэл—олон түмэнэй трибуна мүн. Тиимэл хабаатай хэблэлэй туһалагшад—хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд улам олошорно. Тэдэнэй дунда олон тоото мэргэжэлтэд, эрдэмтэд, ажалай түрүүшүүл бии. Энэмнай айхабтар ехэ хүсэн гээшэ. Тэрэниие зүбөөр, хамтын хэрэгтэ туһатайгаар хэрэглэхын тула газетэнүүдэй редакцинуудай хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа хандуулха болоно.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэл хадаа совет хэблэлэй мүнөөдэрэй эгээл шухала, эгээл харюусалгатай зорилго болоно. Тиимэһээ энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ республикын бүхы газетэнүүдэй коллективүүдэй, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй, олон тоото эдэбхитэдэй гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ҺУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИНУУДТА ЭЛЬГЭЭҺЭН

НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

Бидэнэр, КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүд, тус бүридөө предприятинуудай, колхозууд, совхозуудай, эмхи зургаануудай, һуралсалай газарнуудай, сэрэгэй частьнуудай коллективүүдһээ, тэрэшэлэн һунгагшадай һунгалтын урда тээхи зүблөөнүүдһөө бэшэгүүд болон телеграммануудые абаһан байнабди, хэдэ хэдэн округуудһаа СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлхэ тухай, тэдэ округуудһаа һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыемнай эдэ бэшэгүүд болон телеграмманууд соогоо гуйһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар маниие дэбжүүлһэн хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, армиин болон флодой сэрэшэдтэ, бүхы һунгагшадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди. Манда үзүүлгэгдэһэн үндэр дээдэ хүндэ ба этигэл найдабариинетнай манай агууехэ ленинскэ Коммунис партидаа бүри мүһэн зорюулагдана гэжэ тоолонобди, партиин дотоодын ба гадаадын политикые бүгэдэ арадай зүгһөө дэмжэжэ байһанай гэршэ мүн, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө манай оронойн ажалшадай хэлбэришэгүй шиидэнги байһые, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ ябадалые шэн габьяата ажалаараа хангаха байһанаа бэлэн байһыень энэ этигэл найдабари гэршэлнэ.

Тус бүридөө һунгуулиин нэгэ округто һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ байһан туладамнай КПСС-эй Центральна Комитет һунгуулиин иимэ округуудһаа һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхые бидэндэ дурадхаа:

Брежнев Л. И. — Союзай Соведтэ, Москва хотын Бауманска һунгуулиин округһоо.

Андропов Ю. В. — Союзай Соведтэ, Московско областиин Каширска һунгуулиин округһоо

Гречко А. А. — Союзай Соведтэ, Москва хотын Киевскэ һунгуулиин округһоо.

Гришин В. В. — Союзай Соведтэ, Москва хотын Перовско һунгуулиин округһоо.

Громыко А. А. — Союзай Соведтэ, Минск хотын Минскын городской хоёрдохи һунгуулиин округһоо.

Кириленко А. П. — Союзай Соведтэ, Свердловск хотын Чкаловска һунгуулиин округһоо.

Косыгин А. Н. — Национальностьнуудай Соведтэ, РСФСР-эй Московско городской һунгуулиин округһоо.

Кулаков Ф. Д. — Союзай Соведтэ, Ставропольско хизаарай Петровско һунгуулиин округһоо.

Кунаев Д. А. — Союзай Соведтэ, Алма-Ата хотын Алма-Атын Ленинскэ һунгуулиин округһоо.

Мазуров К. Т. — Союзай Соведтэ, Минск хотын Минскын городской нэгэдэхи һунгуулиин округһоо.

Пельше А. Я. — Национальностьнуудай Соведтэ, Латвиин ССР-эй Кировскэ һунгуулиин округһоо.

Подгорный Н. В. — Союзай Соведтэ, Москва хотын Ленинградска һунгуулиин округһоо.

Полянский Д. С. — Национальностьнуудай Соведтэ, РСФСР-эй Краснодарай һунгуулиин округһоо.

Суслов М. А. — Союзай Соведтэ, Ленинград хотын Кировскэ һунгуулиин округһоо.

Шелепин А. Н. — Национальностьнуудай Соведтэ, РСФСР-эй Ленинградска хүдөөгэй һунгуулиин округһоо.

Щербицкий В. В. — Союзай Соведтэ, Киев хотын Киевскэ-Ленинскэ һунгуулиин округһоо.

Демичев П. Н. — Союзай Соведтэ, Московско областиин Люберецкэ һунгуулиин округһоо.

Машеров П. М. — Национальностьнуудай Соведтэ, Белоруссиин ССР-эй Брестскэ һунгуулиин округһоо.

Пономарёв Б. Н. — Национальностьнуудай Соведтэ, РСФСР-эй Калининска һунгуулиин округһоо.

Рашидов Ш. Р. — Национальностьнуудай Соведтэ, Узбегэй ССР-эй Ташкентскэ-Ленинскэ һунгуулиин округһоо.

Романов Г. В. — Союзай Соведтэ, Ленинград хотын Московско һунгуулиин округһоо.

Соломенцев М. С. — Союзай Соведтэ, Ростовско областиин Шахтинска һунгуулиин округһоо.

Устинов Д. Ф. — Национальностьнуудай Соведтэ, Удмуртын АССР-эй Ленинскэ һунгуулиин округһоо.

Долгих В. И. — Союзай Соведтэ, Красноярск хотын Ленинскэ һунгуулиин округһоо.

Капитонов И. В. — Союзай Соведтэ, Ивановска областиин Кинешёмскэ һунгуулиин округһоо.

Катушев К. Ф. — Союзай Соведтэ, Горький хотын Автозаводской һунгуулиин округһоо.

Депутадуудта кандидадуудые бүридхэлдэ абаха үедэ энэ бэшэгыемнай документ гэжэ тоолохыень СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ тус тус окружной һунгуулиин комиссинуудые гуйнабди.

Брежнев Л. И.	**Мазуров К. Т.**	**Пономарев Б. Н.**
Андропов Ю. В.	**Пельше А. Я.**	**Рашидов Ш. Р.**
Гречко А. А.	**Подгорный Н. В.**	**Романов Г. В.**
Гришин В. В.	**Полянский Д. С.**	**Соломенцев М. С.**
Громыко А. А.	**Суслов М. А.**	**Устинов Д. Ф.**
Кириленко А. П.	**Шелепин А. Н.**	**Долгих В. И.**
Косыгин А. Н.	**Щербицкий В. В.**	**Капитонов И. В.**
Кулаков Ф. Д.	**Демичев П. Н.**	**Катушев К. Ф.**
Кунаев Д. А.	**Машеров П. М.**	

1974 оной майн 4.

ТАРЯАШАД, ХАБАЯА ХАРУУЛАЯЛ!

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА ХЭР ЯБУУЛАГДАНАБ, БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ЮУН ХЭГДЭНЭБ?

Иимэ асуудалтайгаар манай корреспондент үсэгэлдэр хэдэн аймагуудай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ телефоноор хандаһан байна. Тиихэдээ иимэ харюунуудые абаа.

БЭШҮҮР. Эндэхи Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэриин түлэг дундаа ябуулагдажа байһан тухай тус колхозой түрүүлэгшэ **В. Иванов** мэдүүлбэ. Колхозой гэшүүд энэ жэлдэ гектар бүриһөө 16 центнер ороон тарян абаха гэһэн уялгаяа бэелүүлхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абажа байна. Һүүлэй мэдээгээр 400 гектар таряалан уһалагдаад, 500 гектарта шэниисэ таригдаба. Шэниисэ бүхыдөө хэрээһэлүүлэн таригдана. Майн 2—3-най үдэрнүүдтэ тарилгын бүхы 18 агрегат хүдэлжэ гараа. Агрегат бүхэнөөр үдэртөө 26 гектар тариха аад, тэдэнэр дунда зэргээр 30—35 гектар тарина. Тарилга дээрэ бүхы агрегадууд үдэрэйнгөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Илангаяа тракторисууд Семен Ткачев, Павел Губенин гэгшэдэй агрегадууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Колхозой тракторисууд хэдэхэн үдэрэй туршада 1200 гектар эртын паар хахалаа. Тиигэжэ паар хахалха түсэб 90 гаран процент дүүргэгдэө. Малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхээр 116 гектар обёос таригдаа.

МУХАР-ШЭБЭР. Аймагай бүхы ажахынуудта тарян дээрэ халуун хүдэлмэри ябажа байна гэжэ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник **М. А. Спиридонов** мэдээсэбэ. Мүнөө түрүүшын 3000 гектар таряалан хахалагдажа, 1500 гаран гектар эртын тарилга хэгдээ. Газар хахалха, тарилга хэхэ хүдэлмэри Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Коммунизм», «Родина» колхозуудта хурданаар ябуулагдажа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 1000 гаран гектар газар хахалагдаа. «Заганский» колхоздо Түгнын уһалууриин системын хүсөөр таряалан уһалагдажа байна. Эндэ үдэртөө уһа сасадаг 8—10 машина таһалгаряагүй хүдэлгэдэнэ. Байгша ондо аймагай ажахынууд ороохото ургамалнуудай тарилгые 1252 гектараар үргэдхэжэ, бүхыдөө 71500 гектарта хүргэгдэхөөр хараалагдана. Энэ тарилгаяа агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхэ байнабди. Аймагай колхоз, совхозуудта сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һара эршэтэйгээр ябуулагдана. 13 мянган гектар сабшалан бүхыдөө нэгэ дахин уһалагдажа дүүргэгдэө. Тэндэ 50 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа.

ХЯАГТА. Хабарай тарилгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ социалис мүрысөөн механизаторнуудай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй гэжэ эндэхи «Пограничный» совхозой директор **В. В. Максимов** хэлээ. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ И. И. Ястребовай хүтэлбэрилдэг нэгэдэхи тракторна бригадын механизаторнууд ябана. Эдэнэр 100 гектар таряалан уһалаа, 300 гектар таряалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Мүн хоёр агрегадаар аммиачна уһан хүрьһэндэ оруулагдажа байна. Байгша ондо үрэһэнтэй сүг гурил болгогдоһон минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдана. Бүхыдөө иимэ аргаар 1000 гектар үтэгжүүлэгдэхэ байна. Майн 2-һоо эртынгээ тарилга эхилжэ, түрүүшын 500 гектар шэниисэ таригдаба. 200 гектарта горох тариха түсэб дүүргэгдэө. Малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ 120 гектар тарилга хэгдээ. Совхозой бүхы бригаданууд 600 гаран гектар газар хахалаад байна. Хабарай эртын тарилга майн 15-да дүүргэгдэхээр хараатай.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой механизаторнууд апрелиин 25-да хабарайнгаа тарилга эхилээ. Хабарай тарилгын хүдэлмэриие богони болзорто, һайн шанартайгаар ябуулхын тула трактор, машинануудаа поли дээрэ һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ, бригада бүхэндэ техническэ харууһалга хэхэ мастер-наладчигуудтай, инженер-механиктай мастерской саг үргэлжэ эрьежэ, ябажа байха.

Совхозой гурбадахи отделениин механизаторнууд Бабасан Цыдып-Цыренов, Гылык Бадмаев, Владимир Ласточкин гэгшэд халаанайнгаа нормо дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор Бабасан Цыдып-Цыренов; агрегадууд хабарай тарилгада.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

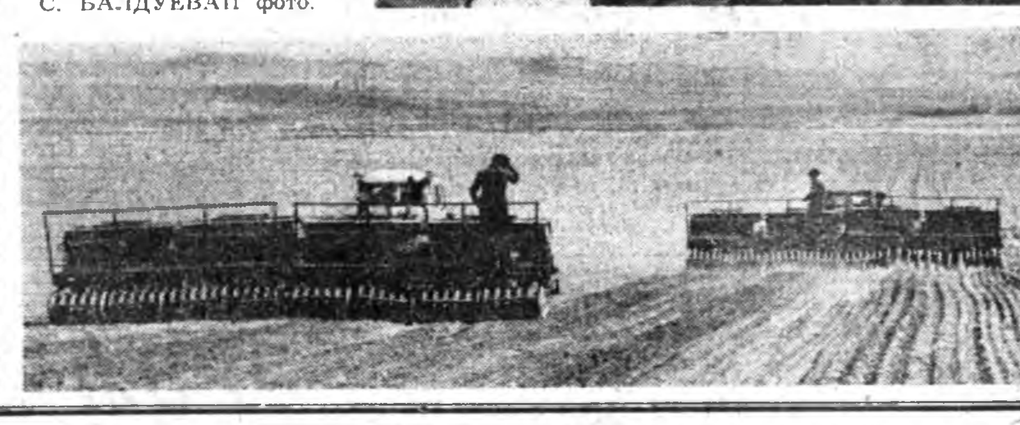

ПАРТИ ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ ХҮТЭЛНЭ

Улаан талмай дээрэ болоһон Майн Нэгэнэй Жагсаал

Улаан талмай дээрэ һайндэрэй жагсаалай үедэ.
Зураг дээрэ: В. И. Ленинэй мавзолейн трибуна дээрэ.

Фототелеграфаар абтаһан зураг.

Майн Нэгэн — Хабарай, Ажалай ба Амгалан байдалай һайндэр Совет оронойн захагүй үргэн нэлэнхы газар дайда дээрэ дүлэтэ улаан тугуудаа намилзуулан, оркестрнүүдэй эгшэг аялга зэдэлгэн, хото болон тосхонуудые гоё һайхан шэмэглэлээр яларуулан орожо ерэбэ. Совет хүнүүд энэ һайндэрөө билтарма ехэ баяртайгаар угтаа. Эдэнэр ажалайнгаа шэнэ илалта амжалтанууд тухай айладхаа, оронойнгоо үйлсэнүүд болон талмайнууд дээгүүр һайндэрэй колоннонуудаар дабшан гараба.

Эб найрамдал, Ажал, Май гэһэн үгэнүүд хүнүүдэй сэдьхэл бодолдо нягта холбоотойгоор нэбтэрэн оронхой. Мүнөөдэр, хэзээ хэзээнэйхидээл адляар, Кремлиин курантнуудай баяр ёһололой ханхинаае бүхы дэлхэй һайхашаан шагнаа.

Соведүүдэй оронной зүрх — Улаан талмай һайндэрэйхеэр гоёогдонхой. Улаан будүүн дээрэ бэшэгдэһэн уряанууд, бүхы союзна республиканууд тугууд талмай дээгүүр намилзана. Маркс, Энгельс, Ленинэй дүрэ зурагуудтай ехэ туг ГУМ-ай үбэр талада далбана. СССР-эй гүрэнэй герб, арбан табан союзна республикын гербнүүд Кремлиин ханада яларна. Түүхын музейн байшанда дурасхаалта панно дэлгээтэй. Тугууд дээрэ — В. И. Ленинэй дүрэ зураг, «Амгалан байдалай программын хараа бодол илан мандаг лэ!» гэһэн үгэнүүд бэшэгдэнхэй. 250 миллион зонтой манай совет арад мүнөөдэр һүр жабхаланта нэгэ колонноор, Ленинэй туг доро, партиин ударидалгаар шэнэ илалтанууд тээшэ дабшана.

Хүндэтэ айлшадай трибунанууд дээрэ — 1973 ондо промышленностиин, барилгын, транспортын, хүдөө ажахын талаар социалис мүрысөөндэ илагшад — Социалис Ажалай Геройнууд, оронной солото хүнүүд, эрдэм, соёлой элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, СССР-эй летчигүүд-космонавтнууд, һаяхан Москвада болоод үнгэрһэн ВЛКСМ-эй XVII съездын делегадууд. СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, хилын саанаһаа ерэһэн олон тоото айлшад бии.

Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын һайндэрые тэмдэглэлсэхээ ерэһэн социалис оронуудай этигэмжэтэд, ерэ гаран гүрэнэй профсоюзна ба хүдэлмэришэдэй эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, арадуудай хоорондын эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө элитэ тэмсэлшэд суглараа.

Нэрьемэ альга ташалганууд, «Ура!» хашхаралдаанууд талмай дээгүүр хүсэтэ долгёор эбхэрэн соностоно. «КПСС-тэ алдар соло!», «Коммунис партиин ленинскэ Центральна Комитедтэ—алдар соло!». «Коммунизм илаха!» гэһэн үреэлэй үгэнүүд дуулдана.

В. И. Ленинэй Мавзолейн түбэй трибуна дээрэ — нүхэд **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов. А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев** гараба. Эдээнтэй хамта совет сэрэгэй элитэ мэдээжэ ударидагшад түбэй трибуна дээрэ гаралсаа.

Москвагайхид, ниислэл хотын айлшад Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые нэрьемэ альга ташалгаар, үнэн зүрхэнэй халуун үгэнүүдээр амаршалба.

«Хүндэтэ нүхэд! Соведүүдэй агууехэ оронной граждан инууд!»

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Майн Нэгэнэй һайндэрөөр дашарамдуулан, хүдэлмэришэд, колхознигууд болон

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

МҮРЫСӨӨН ГОЛ АНХАРАЛДАМНАЙ

КПСС-эй XXIV съездын, партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, үйлэдбэриин ашаг үрэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, өөрынь үнэ хямдаруулха талаар холын Захааминай аймагай ажалшад һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд һайн дүнгүүдые туйлаа. Табан жэлэй түрүүшын гурбан жэл соо аймагай предприятинуудта шэнэ 72 түхеэрэлгэ тодхогдоо, урлан нарижуулгын 1570 мэдүүлгэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 3.780 мянган түхэригэй алмалта хэхэ арга олдоһон байна. Эдэ бүгэдын ашаар валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 101,5 процент, продукци худалдаха даабаряа 102,5 процент дүүргэө.

Аймагай хүдөө ажахыда электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ гурбан жэл соо 30 процентээр дээшэлээ, зуугаад километртэ электрын утаһан татагдаа. Адууһа малай байранууд, шахалгын баазанууд олоор баригдаа. Хүдөө нютагуудта соёлой гурбан байшан, дунда һургуули болон бусад олон шэнэ барилганууд ашаглалгада оруулагдаа. Аймаг дотор мяхалиг үүлтэрэй мал түсхай шэглэлтэйгээр эрхилхэ талаар һүүлэй үедэ горитой ажал ябуулагдаа. Аймагаймнай совхозууд 1971-1973 онуудта мал ажалай продукци абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар бэелүүлһэн байна. Жэшээлэн хэлэбэл, мяха гүрэндэ худалдаха гурбан жэлэй түсэб 104,7 процент, һү—109, нооһо—101,1 процент, дүүргэгдэһэн байха юм. 1970 онойхитой жэшэжэ харабал, 1973 ондо гүрэндэ мяха тушаалга 21 процентээр, һү—26, нооһо—14 процентээр дээшэлээ. Мяханай комбинадта тушаагдадаг эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр горитойхоноор ехэ болоһон байна.

Промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, арад зоной соёл гэгээрэл ба ажаһуудал һайжаруулха хэрэгтэ аймагай газетэ, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хубитые оруулалсаа гэжэ тэмдэглэхэдэ болохо. Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар аймагай газетэнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол бодото дээрэнь бэелүүлэн, газетын журналистнууд эрдэм наукын шэнэ туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, социалис мүрысөөнэй ябаса тодо хурсаар харуулха талаар нилээд ажал ябуулдаг болонхой. Аймагай ажалшадай абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтые тодо һайнаар, олондо ойлгосотойгоор харуулха хэрэг бидэнэй нангин уялга болоно. Тиимэһээ ажалшан арадай үйлэ хэрэг газетэдэмнай гол һуури эзэлнэ.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон аймагай предприятинуудта, совхозуудта, үйлэдбэриин коллектив бүхэндэ социалис мүрысөөн улам эршэтэйгээр, шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна. Олохон коллективүүд угтамжын түсэбүүд, уялгануудые баталан абаа. Жэшээнь, Зэдын вольфраммолибденэй комбинадай Холтоһоной руднигай Д. Ц. Самбиловай бригадын гэшүүд табан жэлэй түсэбые В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойдо—1975 оной апрелиин 22-то, В. М. Ринчиндоржиевай бригада—4,5 жэл соо дүүргэхээр зоригжонхой. Далахайн совхозой суута, малшан, Ленинэй ордено Ж. У. Цыденовэй гүүртын малшад табан жэлэй, тодорхойлхы жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 97 тугал абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ зорилго урдаа табинхай.

Эдэнэй абаһан угтамжын түсэбүүд аймагай газетэдэ толилогдожо, тэдэнэй жэшээгээр бүри олон коллективүүд, хүдэлмэришэд урид абаһан уялгануудтаа хубилалта оруулжа, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ жагсаһан байна. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл олондо мэдээжэ болгохо талаар газетын хүдэлмэрилэгшэд нилээд оролдолго гаргана.

Манай аймагай ажалшад Яруунын аймагай хүдэлмэрилэгшэдтэй мүрысэдэг юм. Тиимэһээ хоёр аймагай ажалшадай социалис мүрысөөнэй договор жэл бүри баталагдажа, абаһан уялгануудайнь дүүргэлтэ тухай мэдээсэлнүүд һара бүхэнэй дүнгүүдээр газетэдэмнай тунхаглагдажа байдаг. Мүн аймагаймнай совхозуудай хоорондо социалис мүрысөөнэй договор баталагдадаг заншалтай. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан уялгануудай дүүргэлтэ газетын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин анхаралда абтанхай. Мүрысэдэг коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, парторганизацинуудай секретарьнар абаһан уялгынгаа ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай манай газетэдэ бэшэжэ байдаг заншалтай. Аймагай арадай хиналтын комитедэй хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта ажахы, предприятинуудаар ябажа, абаһан уялгануудайнь дүүргэлтэ тухай шалгалта хэжэ, газетэдээ тунхагланабди.

Энэ жэлэй эхеэр манай аймагай делегаци Яруунын аймагта ошожо, үнгэрһэн жэлэй мүрысөөнэй дүнгүүдые шалгаһан, шэнэ жэлэй социалис мүрысөөнэй договор баталаһэн. Газетын редакторай орлогшо А. Г. Бутин тэрэ делегацида оролсожо, Нарһатада ошожо ерээ. Тингээд шэнэ жэлэй мүрысөөнэй договор газетынгээ нэгэдэхи хуудаһанда толилоо һэмди.

«Мүрысэдэг ажахынуудта», «Арга боломжонуудынь адли аад, дүнгүүдынь яахадаа ондооб?», «Уялгануудай дүүргэлтэ шалганабди», «Мүрысөөнэй дневник», «Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ» гэхэ мэтын ниитэ гаршагууд доро коллективүүдэй социалис мүрысөөн тухай статья, корреспонденцинүүд газетэдэ тунхаглагдана. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд мүрысөөн тухай газетэдэ, саг үргэлжэ бэшэжэ байдаг юм. Һаалишадай, горёогуудай, мал адуулагшадай, хонишодой социалис мүрысөөнэй һара бүриин дүнгүүд газетэдэ тунхаглагдажа, олоной анхаралда табигдана.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түрүүшын кварталые аймагай предприятинууд, совхозууд ажалаа һайн дүнгүүдтэйгээр түгэсхөө. Гүрэндэ мяха, һү тушааха кварталай түсэб сүм дүүргэгдэнхэй. Совхозуудай хонишод энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 81 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. Арбаад хонишодой энэ жэлдэ зуутанай тоодо ороһон байна. Дүй дүршэлөөр баян Д-Н. Норбоев, Ц-Д. Галданов, Е. Норбоева болон бусад хонишод абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Далахайн совхозой хонишон Д. Бальжанов энэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абажа, зуутанай тоодо оролсобо. Хонишодой энэ жэлэй социалис мүрысөөн тухай материалнууд газетымнай номер бүхэндэ шахуу тунхаглагдажа байгаа.

Аймагай газетын журналистнууд уншагшадтайгаа холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхые, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэйнгээ тоо олошоруулхын түлөө саг үргэлжэ оролдожо байдаг юм. Мүнөө газетэмнай 4350 хэһэгээр, тэрэ тоодо 800 хэһэгынь буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэн гарана. Эдэбхитэднай жэл бүри олошорно. 120 гаран хүн манай газетэдэ бэшэжэ байдаг юм. Г. Попова, В. Цыренов, Р. Вандеев, Д. Цыренжапов, С. Санжитов, И. Попенко, Р. Никитков, Б. Шоенов, А. Шонькин, В. Будаев, Ц. Найданов, В. Бадмаева болон бусад эгээл эдэбхитэй бэшэгшэднай болоно.

Социалис мүрысөөнэй ябаса газетын хуудаһануудта харуулха хэрэгтэ ямаршье дутагдалгүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Зарим материалнууд гээгдэжэ тунхаглагдана. Мал адуулагшадай мүрысөөн бииратай һайнаар харуулагданагүй гэжэ тэмдэглэхээр. Ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрэнгыгээр, гүнзэгы удхатайгаар харуулха хэрэгтэ нилээд дутагдал дайралдаһаар. Эдэ бүгэдэсэ мэдэрэн, саашанхи ажал хүдэлмэреэ бүри һайнаар эмхидхэжэ, социалис мүрысөө улам үргэнөөр харуулдаг болохо зорилго урдаа табинабди.

Д. ДАШИЕВ,
«Ажалай туг» газетын редактор.

Захааминай аймаг.

АНХАРХААР АСУУДА…

Һүүлэй жэлнүүдтэ «Байгал» журналнай саг соогоо, хоёрдохи һарадаал уншагшадтаа хүрөөд байдаг болонхой. Энэ жэлэй түрүүшын номер февраль һарын эхеэр, хоёрдохинь — апрелиин шэнээр абтажа, уншагшадаа ехэтэ һонирхуулба. Энэ ехэ һайн.

«Журналай редакциинхид, хэблэлэйхид баһал социалис мүрысөөндэ хабаадажа, саг соонь түсэбөө дүүргэдэг байна», — гээд уншагшад омогорхон хөөрэлдэнэ.

Буряад ороной ажалшад түрэлхи хэлэн дээрээ гарадаг газетэ, журнал, номуудаа жэл ерэхэ бүри олоороо уншадаг болоһониинь элитэ харагдана. Яруунын аймаг соо 380 гаран хэһэг «Байгал» журнал, 500 шахуу хэһэг «Буряад үнэн» газетэ захигданхай. Фермэ, отаранууд дээгүүр ябагшад малшадай буряад ном уншажа һонирхохые, уншагшадай дунда ном тараалгые һайжаруулха хэрэгэй шухала болоһые мэдэрнэ.

Гэхэтэй хамта хүдөөгэй аймагуудта шэнээр гараһан номуудые саг соонь уншагшадта хүргэхэ тухай анхарал табигданагүй. Таруу дэбисхэртэй Яруунын аймагта абажа үзэхэдэ, номой хоёрхон лэ магазин бии юм. Хүдөөгэй магазинуудта ном худалдаха таһагууд ёһын тэдысэ байдаг. Тэндэнь эһэ тортогто дарагдашаһан хуушан номууд хэбтэхэ. Шэнэ гараһан номууд саг соогоо асарагдажа худалдагданагүй.

Яруунын аймаһай эд хэрэглэгшэдэй союз үнгэрэгшэ жэл соо аймагай хүн б… жа харабал, 1 түх… мүнгэнэй ном худалд… на. Энэнь гол түлэб һ… дай абаһан учебнигүү… лоно.

Магазинуудай найм… түсэбөө дүүргэхэеэ х… хямда сэнтэй ном а… харин үнэтэй юумэ х… хые оролдодог. Най… һарын болон квартал… бэй дүүргэлтын дүн … даа, хэды шэнээн ном… дажа, арад зоной дүн… рэлэй удха шанартай … һыень хараада абалса… һаа, ехэл һайн байга… һанахаар байна. Тиих… най Буряадай номой … ном тон үсөөнөөр, … сэгүйгөөр гаргана. Ти… рэһээ суута гараһан … номууд уншагшадта … дууһашана. Жэшээлх… мянган хэһэгээр гар… С. Цырендоржиевай … гөөтэ һүни» гэхэ мэт… ямаршье магазинда ү… шоо. Гарамсаараал тэр… барагдаһан байдаг.

Мэнэ һая Яруунын а… литература, искусствы… нүүд үнгэргэгдэжэ, тү… толавкаар ном асаржа, … шадые ехэ баярлуулаа. … шье һүүлэй жэлнүүдтэ … һан номууд магазин… үгы. Республикын ном… лэл шэнэ номуудые … сагта 5 мянгаһаа үсөөн … хэблэжэ, Буркоопсоюза… лениин ном худалдал… анхаралаа табиха саг е… шэ гү?

Ц. НОМТО…
Уран зохёо…

КОМСОМОЛ басаган Таня Новоженова Новосибирскын полиграфическа училищи гурбан жэлэй урда тээ дүүргэһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Таня Хурамхаанай типографида линотипистээр хүдэлнэ. Ажалша, үнэн шударгы басаган түрүүшын үдэрһөө хойшо сүг хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй болонхой. Эгээл иимэһээ Таня Новоженова аймагай редакциин ба типографиин нэгэдхэгдэмэл профсоюзай организациин месткомой түрүүлэгшээр һунгагдаһан байгаа.

ВЛКСМ-эй XVII съездые ажалай бэлэгүүдээр угтажа, залуу басаган халаанайнгаа даабарине хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: линотипистка Т. Новоженова.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СЕМИНАР БОЛОБО

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо сабшалан һайжаруулха отряд байгуулагдаһаар 6 жэл болоо. Энэ хугасаа соо ажаллахадаа, түс отрядайхид нилээд горитойхон дүй дүршэлтэй болоо.

Гектарһаа 8 центнер таряанай ургаса абадаг байһан һаа, мүнөө 14 центнер абадаг болонхой. Мүн уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 25—30 центнер үбһэ хуряажа абадаг юм.

Һаяхан эндэ аймагай луговодуудай семинар үнгэргэгдөө. Түс семинар дээрэ ажалай түрүүшүүл дүй дүршэлөө андалдаа. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном А. Н. Лабыгин элидхэл хээ. Семинарта хабаадагшад дүй дүршэлөө халан абалсаа.

Д. АЮШЕЕВ.

«Теплоприбор» заводой слесарь Е. С. Иванов эрхим ажалаараа суурхадаг болоһоор үнинэй юм. Абаһан социалис уялгаяа тэрэ эрхимээр дүүргэнэ. Мүнөө аяар 1975 оной август һарын түсэбөөр ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим слесарь Е. С. Иванов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ. фото.

КПСС-эй АГРАРНА ПОЛИТИК…
БОДОТО БЭЕЛЭ…

ХОНИ ҮСХЭБЭРИЛГ… ШУХАЛА ҺАЛБА…

КАЗАХСТАНАЙ колхоз, совхозууд нэлэнхы ехэ шэнэ, боро газар элдүүрилэн ашаглахаһаа гадна, хүдөө ажахын ондоо шухала һалбари — хони үсхэбэрилгые улам үргэнөөр хүгжөөжэ байнхай.

— Ерээдүйдэ хони үсхэбэрилгые промышленна аргаар хүгжөөхэ байхабди, — гэжэ «Казовцепромой» начальник, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо А. К. Кенешев ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Алма-Атада болоһон баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мал ажалые мүнөө сагай индустриальна үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөхэ, үйлэдбэрэе түсхай мэргэжэл шэглэлтэй болгохо шухала гэжэ тэмдэглээ һэн. Хони үсхэбэрилхэ бүхы арга боломжонуудаа республикамнай гүйсэд хэрэглээдүй байна. Казахстан хонин һүрэгөө 50 миллиондо хүргэжэ шадаха байха гэжэ Леонид Ильич хэлээ бэлэй. Энэ һанамжыень хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд урма баяртайгаар угтаа. Ойрын жэлнүүдтэ хонидойнгоо тоо толгойе нилээд олошоруулжа, мяха, нооһо бүри ехээр, каракуль хурьганай арһа улам олоор абаха хэмжээнүүд республика доторнай хараалагдаа.

Түсхай мэргэжэл шэглэлтэй 530 совхоз мүнөө Казахстанда бии юм. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ 20 гаран шэнэ ажахы эмхидхэгдэһэн байна. Джезказганска, Мангышлакска шэнэ областьнуудай түсхай шэглэлтэй совхозууд хони үсхэбэрилнэ, шэнэ газар элдүүрилэн ашаглалгын жэлнүүдтэ хонидой тоо толгой 1.5 дахинһаа үлүүгээр олошороо, республикын хойто нютагуудай ажахынууд энэ шухала һалбарине хүгжөөлгэдэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ уялгатай юм. Эндэ эмхидхэгдэһэн, шэнэ газар элдүүрилдэг совхозууд хонин ажал шэнэ гуримаар, ашагтай һайнаар хүгжөөхэ ехэ арга боломжонуудтай. Мүнөө хойто областьнуудта хонидоо жэлэй 180—200 үдэрэй турша соо һарабша доро байлгажа үсхэбэрилнэ. Үндэр ургаса абаһанай, ногоо һэлгүүлэн тариха севооборотуудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар эндэхи совхозууд бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ.

Тэжээл хадаа Казахстанда хони үсхэбэрилгэ улам һайжаруулха гол шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ 10 гаран миллион гектар сабшалан, бэлшээри үндэһөөрөө һайжаруулагдаһан байна. Хонин ажалай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангахын тула газар доторхи уһанай туйлай ехэ нөөсэнүүд ашаглагдана. Республикын тала, сул губидахи бэлшээр… һаар хангахын, уһа… гохын тула жэлдээ 3 … худаг малтагдадаг …

Хонишодой ажа… тээсэ эрид дээш… арга олгоһон тон … нологи республика … нэбтэрүүлэгдэжэ … Семипалатинска … Чубартауска районо… шад отаранууды … жэ, томодхогдомол … данууды эмхидхэнэ. … хи ажахынуудта хони … бэрилхэ багахан … эмхидхэгдээд, тэдэни… сомол-залуушуулай … данууд даана. Хони… рууһалха, шахан та… ха түрүү технологи, … бэлэдхэхэ, хубаарилан… хони уһалха техник… нөөр хэрэглэнэ.

Эдэниие хони үсх… ерээдүйн нэгэдэлнүү… нэрлэхэдэ болоно.

Чубартауска … шуудай, тэдэниие д… дэй үүсхэл хони ү… гын ажал хэрэг улам… руулна. Иимэ бригад… дүршэлтэй хонишон … тэй 10—11 хүн… хэгдэдэг юм. Эндэ а… залуушуул һураха, … һайнаар амарха … Зундаа, хонин һүрэг… холуур гаргахадаашье … бригаданууд таар… һайн байдалда байдаг. … дэб гэхэдэ, столово-… нүүд, хамты… улаан булангууд түх… дэг байна.

Республика дотор … гогдоһон туршалгын … нууд хони үсхэбэрил… арга онолнуудые … юм. Үйлэдбэриин ехэ … шалганууд хэгдэнэ. … бэлшээринүүдые хор… таһалжа, хонидые … һалха, хонишодой … бүтээсэ дээшэлүүлхэ, … мэриин хүсөөр һайн… гаха арга олдоно.

Казахстанда һайн … рэй хонидые бии б… түб һүүлэй хорин … турша соо эмхидх… наринжуулан һайжару… жа байнхай. Эдэмнай … үрэ ехэтэй, респуб… хойто захадахи хүйтэ… мэрүүн уларилда … бескарагайска, сул… меринос хонид боло… карагайска, су… үүлтэрэй хонид юрын … һоо дунда зэргээр … нэгэ хубиһаа ехэ … үгэдэг байна. Иимэ … рэй 100 эхэ хонид б… 116—117 хурьган … һайнаар түлжүүл… хонин бүриһөө 5 … раммһаа дээшэ эрхи… нартай нооһон хай… на.

Саашадаа республи… тор нарибтар, нарин … той хонид олоор ү… лэгдэхэ. Каракуль … хурьгадай саашадаа … олоор абтадаг боло… губи, губилиг н… мяхалиг үүлтэрэй хон… хэбэрилэгдэхэ юм.

(ТАС…)

Алма-Ата.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй СОЦИАЛЬНА ХАНГАЛГЫН МИНИСТЕРСТВЫН БА БҮХЭРОССИН ХАРАДАГГҮЙ; ДҮЛИИШҮҮЛЭЙ БҮЛГЭМЭЙ ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

1973 оной түсэбүүдые ба абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-һээ Бүхэроссин харадаггүйшүүлэй бүлгэмэй Улаан-Үдын һуралсалай-үйлэдбэриин предприятиин хүдэлмэришэн Брыкова Тамара Андреевнае «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 оной апрелиин 23.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. И. МАЛТУГУЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын промышленна предприятинууд дээрэ үнэн удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой директорэй орлогшо Малтугуев Василий Ивановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной апрелиин. 29.

Комсомолдо Ленинэй нэрэ олгогдоһоор 50 жэлэй ой

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГТОЙ КОМСОМОЛШУУД ҺЭН

Дайнай үедэ би гвардейскэ морин сэрэгэй хоёрдохи корпусто алба хэһэн хүн гээшэб. Энэ корпусой түрүүшын командир Советскэ Союзай Герой генерал Доватор байһан. Тэрэ ленинскэ комсомолой хүмүүжүүлһэн хүн. Урдань Белорусска ССР-эй ЛКСМ-эй Хотинска волостной комитедэй секретаряар хүдэлһэн бэлэй.

Энэ статья соогоо ВЛКСМ-эй гэшүүдэй баатаршалга тухай бэшэхээ һананаб. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ ленинскэ комсомолой хүмүүжүүлһэн сэрэгшэд фашис булимтарагшадтай эрэлхэгээр тэмсэһэн түүхэтэй юм.

Тэдээн тушаа үгүүлхэдээ, би ганса өөрынгөө хараһан, үзэһэн юумэ баримталжа бэшэнэгүйб. «Сабельный поход» гэжэ багахан хэмжээтэй брошюра бэшэжэ эхилхэдээ, СССР-эй Оборонын министерствын архив соо орожо, хэдэн олон документнүүдтэй танилсаһан хүмби.

НЭН ТҮРҮҮН комсомолшуудай ударидагшад, комсоргнууд тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ. Гвардиин ахалагша лейтенант Борис Сизов гурбадахи морин сэрэгэй дивизиин комсомолой организациин секретарь байһан юм. Тэрэ 1921 ондо ВЛКСМ-эй гэшүүндэ абтаа. Түрэһэн нютагынь — Иваново хото.

Эрэлхэг зоригтой энэ хүбүүн частиингаа комсомолшууд болон залуушуулай дунда ехэ хүндэтэй һэн. Полкнуудай, эскадронуудай комсомолой организацинуудые ударидадаг залуу офицернууд Борис Сизовые шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ гэжэ хэлсэдэг бэлэй.

Дивизиин комсорг эхин организацинуудай секретарь болохо хүнүүдые ехэл нягтаар шэлэжэ абадаг заншалтай байһан юм. Жэшээлхэдэ, манай нютагай хүбүүн, буряад Арданжап Далаев морин сэрэгэй арбан хоёрдохи полкын, мүн мүнөө Армавир хотодо ажаһуудаг Михаил Солодюв морин сэрэгэй юһэдэхи полкын комсомолой организациие ударидажа, һайн хүтэлбэрилэгшэд байһанаа харуулжа шадаһан байна.

Би эндэ Борис Сизов Арданжап Далаев хоёр тухай хөөрэхөө һананаб.

Борис Сизов... Үрин зохид, эрэлхэг зоригтой хүбүүн. Тэрэнэй гаргаһан баатаршалганууд олон юумэ үзэһэй, халуун шулуу долёоһон зониие яһалашье гайхуулдаг һэн...

Германида оршодог Польцин гэжэ хото сүлөөлхын түлөө болоһон тулалдаанда тэрэ түрүүшүүлэй дунда город уруу сүмэ сохин оролсожо, хойто захадань гараба. Тиигэжэ хотын хойнохи ой соо фашистнуудай бүлэг сэрэгшэдые хүреэлээ юм. Тэдэнэр Сизовой ударидажа ябаһан сэрэгшэдые түрижэ, хүреэлгэһээ гарахаар шиидээ хаш. Дайсадай хэды олоншье һаань, тэдэниие табихагүй гэжэ манай сэрэгшэд шиидэбэ. Борис бодожо үзэд гээд, сэрэгшэдтээ шангаар «шууя» татахыень захираад, «Эхэ оронойнгоо түлөө урагшаа!» гэжэ уряалаад, взводоо добтолгодо бодхообо.

Фашистнууд шанга добтолгоһоонь һүрдэжэ, гэдэргээ сухаряа. Удангүй манай гол хүсэнүүд хүрэжэ ерээд, гитлеровецүүд гараа үргэжэ, бэеэ тушааха баатай болоо һэн. Тиихэдээ тэдэнэр Сизовой сэрэгшэдые олон гэжэ һанаабди, ехэ шууян болоо һэн гэжэ хэлэһэн юм гэхэ.

1945 оной мартын 10-най үдэр дивизиин штабай байрлаһан газар шадар фашистнууд бии болобо. Манай частьнуудай ара талада хаанаһаа эдэнэр бии болоо юм гэжэ яһалашье гайхалсаа һэн. Энэ хадаа баруун тээшээ хүреэлгэһээ сүмэрэн гараха гэжэ ябаһан часть байгаа гэжэ һүүлдэнь элирээ.

Ахалагша лейтенант Сизов хэнһээшье түрүүн эдэ бүгэдые обёороод, бүлэг сэрэгшэдые дахуулан добтолгодо оробо. Фашистнуудые ойр зуура соошье һаань тогтоохо хэрэгтэй байгаа бшуу. Үгы һаа, дивизиин дайшалхы хүтэлбэри — штаб усадхагдажа болохо байгаа.

Сизовой сэрэгшэдэй иимэ түргэн добтолгые фашистнууд хүлеэгээгүй байжа, халта сухариба. Гэбэшье ямаршье аргаар баруулжаал сүмэрэн гараха гэжэ эрмэлзэжэ ябаһан немецүүд удангүй манайхинай үсөөниие ойлгоод, тэдэниие хүреэлжэ эхилбэ.

Эрэлхэг совет солдадууд ами наһаяа гамнангүй баатарлигаар тэмсээ. Фашистнар добтолгодо бодобошье һаа, олон хүнүүдээ гээгээд лэ сухарижа байба. Теэд дайсад даншье һаа олон байшоо. Һүүлэй һүүлдэ хам оролсон тулалдажа. Сизовой сэрэгшэд эрэлхэгээр тэмсэн унаа бэлэй.

Удангүй манай частьнууд урдин ерэжэ, энэ бүлэг гитлеровецүүдые бута сохиһон юм. Борис Сизовые ганса хубсаһааринь таняа бэлэйбди. Танигдахаар бэшэ болоторнь жадаар хадхаһан. Хүрзөөр сохиһон байгаа агша һэн.

Баатарлиг сэрэгшэ, комсорг Борис Сизовто СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Советскэ Союзай Герой гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо һэн.

Манай нютагай хүбүүн Арданжап Далаев эрэлхэг зоригтой сэрэгшэ байһан гэжэ тэрэниие мэдэхэ, тэрэнтэй сугтаа дайнай хүшэр замаар ябаһан зон хөөрэлдэдэг һэн.

Август. 1942 он. Н-скэ һууринай түлөө хэсүү шанга тулалдаан болобо. Манайхинай добтолго «ааража», сэрэгшэд газарта няалдан хэбтэшоо һэн. Немецүүд тархла үргэхын аргагүйгөөр буудажа ороо бшуу.

Арданжап Далаев эскадронуудай нэгые дахуулан, добтолгодо бодхоожо, һуурин уруу сүмэрэн орожо шадаа. Тэрэ тулалдаанда гушаад фашистнарые өөрөө хорооһон байха. Энэ баатаршалгынгаа түлөө Улаан Одоной ордендо хүртөө бэлэй.

Август. 1943 он. Орловско областиин Ключ гэжэ һуурин сүлөөлхэ даабари лейтенант Далаевай подразделени абаба. Шанга тулалдаан боложо, һуурин манайхинай гарта оробо. Тиихэдээ 150 гаран фашистнар угы хэгдэжэ, немец офицер плендэ абтаһан юм.

Гвардейскэ морин сэрэгэй хоёрдохи корпусой политтаһагай начальник полковник Дробиленкын Брянска фронтын политуправлениин начальнигта бэшэһэн мэдээсэл соонь энээн тушаа иигэжэ бэшэгдэһэн байдаг:

«Гвардиин лейтенант А. О. Далаев, 1917 ондо түрэһэн, буряад яһатан, 7 класс дүүргэһэн. Орловско областиин Ключ гэжэ һууринай түлөө болоһон тулалдаанай үедэ шахардуу хүндэ сагай тохёолдоходо, эскадроноо добтолгодо бодхоогоо. Тиигэжэ энэ һуурин сүлөөлэгдэһэн байна.

Энэ тулалдаанай үедэ нүхэр Далаев хүндөөр шархатажа, наһа бараа. Сэрэгшэдынь эрэлхэг зоригтойгоор унаһан командирайнгаа түлөө хархис муухай дайсадтай гам хайрагүйгөөр тулалдаха байһанаа мэдүүлээ». (СССР-эй Оборонын министерствын архивай фондын 2-дохи ГКА, № 101959С 1-дэхи хэрэг. 136-дахи хуудаһан).

Энэ баатаршалгынгаа түлөө А. О. Далаев Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи шатын орденоор шагнагдаа һэн.

Борис Сизов, Арданжап Далаев шэнгеэр дайсантай тулалдадаг байһан сэрэгэй комсомолой ударидагшад манай корпусто олон байгаа.

С. ХАНДАЖАПОВ,
дайнай ветеран.

ПАРТИ ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ ХҮТЭЛНЭ

УЛААН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ БОЛОҺОН МАЙН НЭГЭНЭЙ ЖАГСААЛ

…рэсхэл. Эхиниинь 1-…шоурта).

…ллигенцийе, Совет Ар…, Далайн-Сэрэгэй фло… сэрэгшэдые, револю… дайнуудай ба ажалай …ануудые, манай алдар… …уушуулые, бухы со… …нүүдые үнэн зүрхэн… амаршална, баяр хүргэ… — гэhэн, Совет арадта …-эй ЦК-гай, СССР-эй …овно Соведэй Прези…эй, СССР-эй Министр…эй Соведэй хүргэhэн …нэгэнэй амаршалгын …н үгэнүүдые хабарай …эрэй энэ үглөөгүүр …нүүд, талмайнуудтаа га… …ажалша Москва, бухы …бухы дэлхэй шагнаа. …нэгэнэй амаршалга …хүн бухэндэ амгалан …лай, хүгжэлтэ дэбжэл… түлөө, хүн түрэлтэнэй …жаргалта байдалай тү… бухы тэмсэлшэдтэ хан…гарданхай. Һайндэрэй …үглөөгүүр Советскэ Сою… бухы радиостанцинууд, …телевидени, «Интерви…» ба «Европоведе…» системэнүүд хүдэлөө.

…Интернационал» баяр …лой эгэшэг аялга дэл…ханхинана. Кремлиин …нүүд сохижо, үглөө 10 час болоhые соносхо… «Үргэн даа, Эхэ hайхан …май» гэhэн фанфарай …оор hайндэрэй дабшал…шалөө. Тэрэниие түг ба…дай колонно нээбэ. …нэгэн!» гэhэн бэшэл… түг үргэhэн шар …талмай дээрэ дэгдэн «Амгалан байдал — … — Май» гэhэн үгэ… ГУМ-ай байшангай …оор татагдаhан улаан … дээрэ аржын хараг…

…гсаалшадай түрүүшын …но талмай дээрэ ган…гаража ерэбэ. Баатар …шагналнуудые: «Ал…одон», Ленинэй хоёр …, Октябриин Револю… орден зүүhэн ниислэл …түг жагсаалшадай …далбана. Москвагайхид …хотынгоо алдар солые …зоригто ажалаараа арь…на. Жагсаалшадай гар… …даан тугууд, «Советскэ …ай Коммунис парти …а болтогой!», «Ленин… Центральна Комитет …ха болтогой!», «Лени…заhан замаар — комму… тээшэ!», «Бухы оронуу… пролетаринар, нэгэдэг… гэhэн уриануд. Импе…измда эсэргүү бухы ху…лдэй нэгэдэн жагсахы…рьялhан дайшалхы, ре…люонно уряа колонно …р татаатай. «Агууехэ …дэ — алдар соло!», …СС мандаха болто… «Арад болон парти нэгэдэлтэй!», «Комму…илаха!» гэhэн үреэлэй …дые жагсаалшад даб…шахаралдана.

…ол Коммунис партидаа …арад заха хизааргүй …байдаг. 1974 оной …нэгэнэй жагсаал — …ороной арадуудай …үнэн, нягта эмхидэл, …лтэй байhанайнь шэнэ …болоно. Олон үеын …хүнүүдэй, ажалша …гай түлөөлэгшэд хам…хусые, Коммунис пар…ба Совет гүрэнэй үндэ…һүүри табигшын — агуу… Ленинэй мүнхэ суртал …алда үнэн байдагаа …дэлхэйдэ дахинаа …йлэн харуулхын тула …талмай дээрэ, Мавзо…лэйдэр мүнөөдэр ерээ.

…И. Ленинэй, КПСС-эй …Политбюрогой гэ… портредуудтэй ма…нууд талмай дээгүүр …жабхалантайгаар дабшан… Гоё hайхан панно… транспарантнууд, «Ленинэй заавhан замаар — коммунизм тээшэ!», «КПСС-тэ алдар соло!», «Парти — манай үе сагай оюун бодол, нэрэ түрэ, үнэн сэдьхэл» гэhэн уряанууд улаан тугуудай далай соогуур аржын харагдана.

Оронойнгоо бүрин эрхэтэ эзэд, совет хүнүүд — хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, интеллигенци, коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүд, бүхы аха дүү республикануудай ажалшад — Ленинэй партиин ударидалга доро, бата хани барисаатай бүлын жагсаалаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатай бэелүүлжэ байна. Союзна, автономито республикануудые, автономито областьнууд ба национальна округуудые «Арадуудай хани барисаанай» орденуудаар шагналга — СССР-ые батадхаха, хүгжөөхэ хэрэгтэ наци, арад үндэhэтэн бүхэнэй оруулhан хубитыень мэдэрhэн ябадал болоно. Олон үндэhэ яhатантай совет арадта — коммунизм байгуулагша арадта зорюулагдаhан уряануудые дэлгэнхэй машинанууд талмай дээгүүр дабшан гараба. Эдэнэй түрүүшынхи дээрэ СССР-эй герб, «Манай агууехэ Эхэ орон — Совет Социалис Республикануудай Союз бүри бэхижэг, һалбаран мандаг лэ!» гэhэн уряа. Союзна республикануудай гербнүүдтэй тугуудые бариhан мотоциклистнүүдэй эскорт Арадуудай хани барисаанай орденой дүрэ зурагтай түхеэрэлгые үдэшэн дабшана. «СССР-эй арадуудай интернациональна нэгэдэл, аха дүүгэй хани барисаан мандаха болтогой!» гэhэн бэшэлгэтэй панно колонно дээрэ харагдана.

Бүхы совет арад оронойнгоо ажабайдалдахи политическэ ехэ ябуулгада — Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэжэ байна. Энэмнай — КПСС-эй XXIV съездын һүүлээр гүрэнэй засагай дээдэ зургаании һунгахаяа байhан түрүүшын һунгалта.

Ороной ажалшад Советскэ Союзай Коммунис партиие тойрожо нягтаар жагсанхай энэ һунгалтые угтахань. Совет хүнүүд Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые депутадуудта түрүүшын кандидадууд болгон нэрлэжэ, түрэл партидаа заха хизааргүй дуратай, этигэдэг байhанаа элирхэйлэн харуулна. Совет хүнүүд манай партиин дотоодын ба гадаадын политикые ехэтэ hайшаана, эдэбхитэйгээр дэмжэнэ. Тус политикые бэелүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, нүхэр Л. И. Брежневэй оруулжа байгаа хубитые ехэтэ hайшаан тэмдэглэнэ. Энэ асуудал мүнөөдэрэй жагсаалайшье үедэ эли тодоор харагдаа.

Совет хүнүүд түсэбтэ табан жэлэй, дүрбэдэхи жэлдэ баяртай хүхюунээр, хүсэндөө этигэнхэй, эршэ зоригтой, бүтэмжэтэй hайнаар ажаллажа байна. Партида, совет арадта хандаhан КПСС-эй Центральна Комитедэй уряада харюу болгон, 1974 оной түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөн бүхы орон дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Һайндэрэй жагсаалда хабаадагшад: «Партиин уряада габшагай ажалаараа харюусаябди!», «1974 оной, тодорхойлхы жэлэй даалгабаринуудые — болзорhоо урид!», «Эхэ оронойнгоо экономическа, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые габшагай ажалаараа бэхижүүлхэбди!» гэhэн уряануудтай паннонууд, плакадуудые баринхай ябаба.

Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглалгын 20 жэлэй ойе hаяхан бүхы оромнай баярай оршон байдалда тэмдэглээ. Энэ хадаа манай партиин, бүхы совет арадай ажалай гайхамшаг баатаршалга, хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаанай эбдэршэгүй байhанай, СССР-эй арадуудай хани барисаанай бата бэхи байhанай гэршэ болоо.

Ороной үргэн нэлэнхы нютагуудые бүхы талаарнь хүгжөөхэ ехэ программын — «РСФСР-эй хара хүрьhэгүй нютагуудай хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой мүрнүүдтэй панню талмай дээгүүр үргэгдэн гараба. Тэрээнтэй зэргэлээд — «Һайшаанабди!» гэhэн тобшохон аад, удхэ түгэс үгэ харагдана. Совет хүнүүд хүдөө ажахынгаа үйлэдбэрие бүри түргэнөөр, бүхы талааарнь хүгжөөхэ гэhэн партиин хараа бодолые хүсэд, бүрин hайшаана, совет арадай байдалые, социальна болон соёлой хүгжэлтые улам дээшэлүүлхэ тухай партиин Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой гаргадаг анхарал оролдолгын шэнэ жэшээ мүн гэжэ ойлгоно.

«Коммунизм байгуулжа байгаа агууехэ совет арадта — алдар соло!, алдар соло!», «Ура!» гэhэн үгэнүүдые жагсаалшад дурдан оолдолдоно.

Олон түмэн залуушуул ниислэл хотын комсомолой эмхиин түг доро Улаан талмай дээрэ гаража ерэбэ. ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн: «Совет залуушуул агуу ехэ Ленинэй зааhан замаар дабшана» гэhэн үгэнүүд панно дээрэнь бэшэгдэнхэй. Уряанууд, транспарантнууд дээрэ ВЛКСМ-эй XVII съездын шиидхэбэринүүд бэшээтэй, эдэнь комсомолой бүхы хүдэлмэриин гол удха, амин һудал болоно. Хододоо тиимэ байhан юм, хэзээ бүхэндэ тиимэл байха!

Комсомолшуудай һүүлээр пионернүүд гаража ерэнэ. Гоё hайхан хубсаhанүүдтай эдир космонавтнарай, юнармеецүүдэй, эдир морягуудай, сандружинник басагадай отрядууд талмай дээрэ гараба. «Ленинэй нэрые 50 жэлдэ нэрлүүлжэ ябанабди. Ленинэй партиин захяа заабаринуудта хододоо үнэн байхабди!» гэhэн үгэнүүдтэй панно колонныи тэг дунда харагдана.

Спортсменүүд олон үнгэтэ тугуудые намилзуулан гаража ерэбэ.

Советскэ Союз — бүхы социалис оронуудай бата нэгэдэлэй, харилсаа холбооной түлөө эдэбхитэ тэмсэлшэ — гэhэн уряануудые дэлгэн бариhан колоннонууд хойно хойноhоо талмай дээгүүр үнгэрнэ. Социалис хани нэгэдэл — интернационализм тушаа Ленинэй суртал һургаалай бодото бэелэл мүн. Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй апрелиин 17—18-най зүблөөн СССР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай гадаадын политикын залан сэхэ, нүлөө ехэтэй байhанай, эб найрамдалай хуби заяанда тэрэнэй нүлөөнэй бүри ехэ боложо байhанай шэнэ гэршэ болоно.

Варшавада болоhон зүблөөнэй дүнгүүдые совет хүнүүд, бусад социалис оронуудай ажалшад эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүд халуунаар hайшаана, аха дүү гүрэнүүдэй нэгэдэлые улам батадхаха, гадаадын политическэ ябуулгануудыень саашадаа залан шэглүүлхэ байха гэжэ сэгнэнэ.

Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй зүблөөндэ, СЭВ-эй 25 жэлэй ойдо имнэ транспарантнууд, уряа лозунгнууд зорюулагданхай: «Социалис экономическа харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ» «Социалис оронууд хүгжэн бэхижэг лэ!», «Социалис интернационализмын тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябая!».

Манай орон — эб найрамдалай, национальна бэеэ даан байдалай, социализмын түлөө арадуудай тэмсэлэй найдамтай түшэг тулгуури мүн. Эгээл тиимэhээ Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй 1973 оной октябрь hарада Москвада болоhониинь ехэ ушар удхатай. Энэнь СССР Союзай хүтэлбэри доро эб найрамдалай түлөө хүсэтэ хүдэлөөнэй бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэржэ байhые элирхэйлэн гэршэлээ. Һайндэрэй жагсаалда хабаадагшадай барижа ябаhан олон арбаад панно, транспарант болон уряа лозунгнууд дээрэ эб найрамдалай темэ элеэр харагдана.

Транспарантнууд, лозунгнууд дээрэ иимэ үгэнүүдые уншанабди: «Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын бата үндэhэ һүүри дээрэ бүхы дэлхэйн коммунистнуудай нэгэдэл, жагсаал улам бэхижэг лэ!», «Империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлэй түлөө!», «Баатарлиг вьетнам арадта аха дүүгэй амар мэндэ!», «Советскэ Союзай ба араб оронуудай арадуудай хани барисаан, харилсаа холбоон хүгжэн бэхижэг лэ!».

Һайндэрэй жагсаалнуудай шэмэглэл империализмда, расизмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ, ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгэдэ зорюулагданхай.

«Луис Корваланиие сүлөөлүүлхэ! Фашис хунтын түрмэнүүдтэ хаагдаhан бүхы хүнүүдые сүлөөлүүлхэ!» — гэhэн уряагай үгэнүүд Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр илангаяа эрилтэ ехэтэйгээр. дуураа гутангяар соностобо. Чилиин патриодуудтай, колониальна ба дулдыданги оронуудай арадуудтай, арад зоной эрхэ сүлөөгэй түлөө социализмын түлөө эрэлхэг зоригто тэмсэлшэдтэй һанал нэгэтэй байhанаа бүхы совет арад мэдүүлнэ.

Спортивна тугуудай намилзаан доро ниислэлэй физкультурнигууд жэгдээр алхалан, Улаан талмай дээрэ гаража ерэбэ.

Уряагай үгэнүүд соностоно: «Эдир пионернүүд! Советскэ Союзай Коммунис партиин хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ хододоо бэлэн байгты!».

— Хэзээдэ бэлэмди, бэлэмди!» — гээд харюусана.

Зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ үе! Үхибүүд мавзолейн трибуна дээрэ түйлдэжэ гараба. Эдэнэр баглаа сэсэгүүдые, һайндэрэй улаан бантнуудые парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ барюулна.

КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедэй, Совет правительствын, социалис Эхэ ороной хүндэлэлдэ үреэлэй үгэнүүд Улаан талмай дээгүүр һүр жабхалантайгаар, хүсэн түгэсөөр соностоно. В. И. Ленинэй портредтэй, «Коммунизм илаха!» гэжэ бэшээтэй мантан томо мүнгэлиг сагаан шар огторгой өөдэ аалиханаар дэгдэнэ.

…Демонстрантнуудай жагсаалнууд, үргэн ехэ мүрэнэй урасхаалдал адляар, ороной гол талмай дээгүүр үрдажал, урдажал байна. Калининскэ, Бауманскэ, Дзержинскэ, Свердловскэ, Фрунзенскэ, Краснопресненскэ, Ленинскэ, Пролетарска, Москворецкэ районуудай түлөөлэгшэд — ниислэл хотын ажалшад талмай дээгүүр дабшан гарана.

«КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэбди!», — гэhэн, транспарантнууд дээрэ бэшэгдэhэн үгэнүүд партиин хараалhан асари ехэ түсэбүүдые дүүргэхын түлөө совет хүнүүдэй шэн габьяатайгаар ажаллаха гэжэ, шиидэнхэй байhан түхайнь элирхэйлэн гэршэлнэ. Москвагайхидай ажалай амжалтануудые плакадууд, диаграммануудэ, македууд дээрэ харанабди. «Болзорhоонь урид дүүргэхэбди!» — гэhэн үгэнүүд хаа хаанагүй харагдана.

Ниислэл хотын хүдэлмэришэд, ажалшад СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, дүрбэ hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид — бүхэсоюзна коммунис субботнигой үдэр дүүргэhэн байна. Лихачевой нэрэмжэтэ, Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автозаводуудай, «Динамо», Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ, ГПЗ-1, «Красный пролетарий» заводуудай, «Красный Октябрь» гэжэ кондитерскэ фабрикын ба ниислэл хотын бусад предприятинуудай олон мянгаад ажалшад түрүүшүүлэй зэргэдэ дабшана.

Манай ороной индустриин ехэ түбэй — Москвагай промышленность дүрбэ hарынгаа даабарие амжалтатайгаар дүүргэө. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй даабари дүүргэхэ найдамтай эршэ абтанхай!

«Серп и Молот» гэжэ суута заводой металлургнууд талмай дээгүүр үнгэрбэ. Эдэнэр ажалайнгаа ехэ бэлэгые Майн нэгэндэ бариба: жэлэй эхинhээ хойшо даабариhаа гадуур 450 тонно булад хайлуулан, социалис уялганууд дотор хараалагдаhанhаа ехэ — 550 тонно прокат гаргаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэ — ниислэл хотын хэдэн зуугаад предприятинуудай, коллективүүдэй гол зорилго болонхой. Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгээр элитэ ехэ амжалтануудые туйлаhанайнгаа түлөө энэ үндэр нэрэ зэргэдэ һуртэhэн Социалис Ажалай Геройнууд, орден, медальнуудаар шагнагдаhан үйлэдбэриин түрүүшүүл — социалис мүрысөөндэ илагшад hайндэрэй жагсаалда гараа. Ороной үндэр дээдэ шагнал бүри hайнаар ажаллахыень, 1974 ондо бага гаргашатайгаар бүри ехэ, эрхим шанартай продукци үгэхын тула бүхы арга нөөсэнүүдээ элирүүлэн хэрэглэхыень уялгална.

Элдэб үнгэтэ ситец хубсаhатай мантан томо «матрешканууд» талмай дээрэ гаража ерэнэ. Энэмнай Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ «Трехгорная мануфактурын» — пумаажан бүд нэхэдэг комбинадай жагсаал гээшэ. Предприятиин ажалшад «Трехгоркын» революционно ба ажалай ёhо заншалнуудаар омогорходог юм. Бүд нэхэгшэдэй мүнөөнэй үетэн эдэ ёhо заншалнуудые үргэдхэн хүгжөөнэ. Жэлэй эхинhээ хойшо «Трехгоркодо» түсэбhөө гадуур 350 мянган метр гоё hайхан үнгэтэй бүд нэхэгдээ.

«Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Арадай хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр, олон янзаар гаргагты, шанарыень hайжаруулагты, өөрынь үнэ хямдаруулагты!» КПСС-эй Центральна Комитедэй энэ уряада москвагайхид ажалай шэнэ амжалтануудаар харюусана. Гоё hайхан үнгэтэй бүдүүд ехээр нэхэгдэнэ, хубсаhа хунар, арадай хэрэглэлэй эд бараан бүри ехээр бүтээгдэн гаргагдана. Арад зоной байдал hайжаруулха гэhэн түсэбтэ табан жэлэй гол зорилго бодото дээрээ бэелжэ байна.

Эрхим түрүү хүдэлмэрилэгшэд «Большевичка» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективые демонстрацида түлөөлбэ.

Имагтал байгша ондо «Большевичкын» үйлэдбэрилэн гаргаhан эд бараанай дүрбэн зүйлдэ гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдоо. Шанарай түлөө тэмсэл манай ажал ябуулгада нэбтэрхэ ёhотой. ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн эдэ үгэнүүд совет хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ дүтэ юм.

1974 ондо ниислэл хотын 700 гаран коллектив гүрэнэй даабаринуудhаа үлүү угтамжын түсэбүүдые абаhан байна. Эдэ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ байhан тухайдаа элидхэhэн рапортнуудые демонстрантнууд бариад ябана.

Барилгашадай жагсаал үнгэрбэ. Эдэнэй эршэтэ ажал түрэл ниислэл хотыемнай үзэсхэлэн hайхан болгоно бшуу. Түсэбтэ табан жэлэй эхинhээ хойшо Москвада 16,3 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа, хотоёо болбосон түхэлтэй болгохо ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудай, эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудай байдаг Тимирязевска районой ажалшад хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай бата холбоое гэршэлhэн хадуур ба балтын һулдэ тэмдэг доро Улаан талмай дээгүүр үнгэрбэ. Таряанай ехэ хоолос жагсаал дээгүүр харагдана. Алтан таряанай грамм бүхэндэ москвагайхидай габшагай ажалай хубита бии гэhэн удхатайгаар үзэгдэнэ. К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академиин студентнэр, хүдөө ажахын үйлэдбэриин инженернүүдые бэлдэдэг В. П. Горячкинай нэрэмжэтэ институдай, хүдөө ажахын машина бүтээдэг, хүдөө ажахые электрижүүлхэ институдай түлөөлэгшэд баглаа сэсэгүүдые бариад, талмай дээгүүр гараба.

Транспарантнууд дээрэнь иигэжэ бэшээтэй: «1971—1975 онуудта хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин Директивэнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэбди!», «Хүдөө ажахыда эрдэм наукын дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлхэбди!», «Хүдөө ажахые ашаг үрэ ехэтэй болгохобди!». Хүдөө ажахын үмэнэ партиин табиhан зорилгонуудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байhыень плакадууд дээрэ бэшэгдэhэн тоо, баримтанууд, ажалай рапортнууд элирхэйлэн гэршэлнэ.

«Эрдэм наукын районой» түлөөлэгшэд — Октябрьска районой ажалшад жэгдээр алхалан, талмай дээрэ гаража ерэнэ. 250 жэлэйнгээ ойе энэ жэлдэ тэмдэглэhэн СССР-эй Наукануудай академиин һулдэ тэмдэг, совет эрдэм ба соёлые хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө үгтэhэн, Эхэ ороной үндэр дээдэ хайра шагнал — Ленинэй орден жагсаал дээгүүр харагдана. СССР-эй Наукануудай академиин ажал ябуулгын жэшээ дээрэ эрдэмтэдэй үмэнэ түйлай ехэ арга боломжонуудые нээhэн социализмын булюу байдал элеэр харагдана. Элитэ мэдээжэ эрдэмтэд — совет эрдэм наукын алдар соло, омогорхол болоhон хүнүүд демонстрантнуудай дунда ябана.

«Совет искусствын тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябая!» — иигэжэ ниислэл хотын соёлой ажал ябуулагшадай транспарант дээрэ бэшээтэй. Искусствын бүхы зүйлнүүдэй эгээл шухалань болохо совет киногой хүгжэм һур жабхалантайгаар зэдэлнэ. Бүхы дэлхэйн арад зондо мэдээжэ болоhон «Мосфильмын» һулдэ тэмдэг дээрэ Ленинэй ордентой зэргэлээд, Октябриин Революциин орден яларна. Ороной эгээл ехэ студиин актёрнуудай, режиссёрнуудай, операторнуудай ажал манай общестын байдалай таhаршагүй хубинь болоhон, совет арадай ажалай ба дайшалхы алдарта зам харуулhан зохёолнуудта нэбтэрэн ороно. Студиин эмхидхэгдэн байгуулагдаhаар 50 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев амаршалга эльгээхэдээ, «Мосфильмын» бүхы үеын хүнүүдэй ажал хүдэлмэриндэ үндэр сэгнэлтэ үгэhэн байгаа.

Ниислэл хотын ажалшадай жагсаалнууд Соведүүдэй ороной гол талмай дээгүүр хойно хойноhоо һубаран үнгэрнэ… Ажалай ветеранууд, түрүүшын табан жэлнүүдэй баатарнуудhаа эстафетэ халан абаhан залуу хүдэлмэришэд, элитэ мэдээжэ эрдэмтэд ба совет эрдэм наукын ерээдүй — студентнэр эндэ ябана. Урдын hайн ёhо заншалаар хабарай энэ баярта үдэр үхибүүд эхэшүүлтэй хамта дабшана. Эдэнэй гэрэлтэ hайхан ерээдүйн түлөө совет хүнүүд ажаллана, ажаhууна бшуу. «Ура!» хашхараан, Коммунис партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой хүндэлэлдэ үреэлэй үгэнүүд Улаан талмай дээгүүр соностоно.

…Парти ба арадай нэгэдэлые, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, манай орон дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ ехээр туhа хүргэхые оролдодог совет хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэлые элирхэйлэн харуулhан hайндэрэй жагсаалта дабшалта ниислэл хотын Улаан талмай дээрэ хоёр часай турша соо үргэлжэлөө.

М. ГОРБАЧЕВА,
А. КОЗЛОВ,
В. КУЛИКОВ,
А. СТРОГАНОВ,
Е. ХОРЕВА,
ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

ЗАЛУУШУУЛАЙ ФЕРМЭДЭ

Ажахын малшад харюусалгатай хаhа — ниитынгээ адууhа малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэжэ, бэлэдхэлэй пунктда ехэ һү, мяха тушаахын тула нэгэ хүн шэнгеэр Хурбын совхозой hаалишад байгша ондо үнеэн бүриhөө 1700 килограммhаа бага бэшэ һү hааха абаха түсэбтэй юм. Һаалишан бүхэн урдаа табиhан зорилгоёо үлүүлэн дүүргэхэ зорилго урдаа табяад, мүнөө үедэ оролдожо байнхай.

Түрүү hаалишадай зэргэдэ гараhан Сэсэг Цыбикова, залуушуул Баярма Дабаева, Бальжит Дагбаева болон бусадай хэрэг яhала урагшатай. Эдэ нүхэд үнгэрэгшэ hарада харууhалжа байhан үнеэн бүриhөө 200 килограмм шахуу һү hааха, хамта хүдэлдэг нүхэд сооhоо онсо шалгараа.

Һаалишад Б. Дагбаева, Р. Намжилова, Н. Дымбрылова болон бусад нёдондо Тээгдын дунда һургуули дүүргээд, түрэл совхоздоо комсомолой путёвкоор мал ажалда хүдэлжэ эхилhэн юм. Аха нүхэдэйнгөө хэжэ байhан ажалые саашань үргэлжэлүүлжэ, бүри ехэ амжалта түйлаха байhандань эдэ нүхэдтэ гүйсэд этигэмээр.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

ТУНЖИНАЙ ТҮРҮҮ ХОНИШОН

Партида, бүхы совет арадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, 100 эхэ хонин бүриhөө 100-hаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлжэ, торголиг ноохо бүри ехээр абахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоhон үнинэй хонишон Аграфена Бубеева хараалhан зорилгоёо сүм бэелүүлбэ.

Тунжинай нугада үбэлжэдэг энэ нүхэрэймнай отарада мүнөө хонидынь хурьгалжа дүүрэнтэжэ байна. Абаhан уялгаяа жэншэдгүй бэелүүлхын тула дурсагдаhан бригадын хонишод һүрэгөө үбhэ тэжээлээр дуталдуулангүй ондо оруулжа, абтаhан түлөө гарзагүй түлжүүлхын түлөө горитой оролдолго гаргаа юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ Аграфена Бубеевагай даадаг отарада хүдэлмэрилдэг хонишод хабарай хагсуу үдэрнүүдые гэмгүй hайнаар үнгэргэжэ, абаhан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр ногоон дээрэнь гаргахаар бүри шударгыгаар ажаллана.

В. БАТОРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хурамхаан.

Дэрэнэй совхоз.

МҮНӨӨДЭР — ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

НҮХЭР ТУХАЙГАА ҮГҮҮЛЭЛ

«Б. Цыренов» гэhэн гарбиилгатай статьянууд «Буряад үнэн», аймагай газетэнүүдтэ байд гээд лэ толилогдог. Тэрэнэй бэшэhэн материалнуудые наhажаал болоһон үбгэд хүгшэд, һургуулиин һурагшад, багшанар hонирхон уншадаг. Юуб гэхэдэ, …түлэб буряад зоной урдаhын байдал, ёhо заншал, түүхэ домог, түрэ найр, хизаар ороноо шэнжэлхэ, ургажа байгаа залуу үетэниие коммунис үзэл бодолтойгоор, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ талаар дүй дүршэл, һургуулиин ажабайдал гэхэ мэтэ асуудалнуудаар автор hонирхолтой статьянуудые бэшэдэг заншалтай.

Бальжинима Цыренович залуу үетэниие эрдэм номдо ургажа, ажабайдалай үргэн замда үдэшэхэ багшын hайн hайхан хүндэтэй ажалда бүхы наhанайнгаа хахадые эхэнхиинь зорюулан…ай. Тэрэ 1939 онhоо хойшо Хуур-Шэбэрэй аймагта багшална. Һүүлэй 11 жэлэй турша Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин һуралсалай таhагай дааагшаар ажаллаа. Мүнөө тэндээ географи заадаг. «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, Ажалай Улаан Тугай орденоор, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагдаhан. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадажа, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэhэнэйнгээ түлөө хэдэн шанда хүртэhэн юм.

Коммунист Бальжинима Цыренов «Буряад үнэндэ» бэшэжэ эхилhээр хори гаран жэл болобо. 50-яад оной эхеэр Суулга тосхондо багшалжа байхадаа, нютагтаа Ильичэй лаампын ярhан тухай түрүүшынгээ багахан мэдээсэл «Буряад үнэндэ» эльгээhэн юм. Тэрэнь үнишье болонгүй толилогдожо, «Суулга тосхоноймнай зайн галтай болоhые республикынгаа уншагшадта дуулгаhаншни hайн даа» гэhэн нютагайнгаа үбгэд, хүгшэдэй магтаалда багша хүртөө бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо Бальжинима Цыренович нютагтаа боложо байhан шэнэ hонинуудаа, багшалалгын дүй дүршэл тухай, буряад зоной урданай ёhо заншал, шэнэ үеын гурим тушаа мэдээсэл, статьянуудые аймагай, республикынгаа газетэнүүдтэ толилуулжа байдаг болонхой.

Түрэ найр үнгэргэхэ тухай hонирхолтой ехэхэн статья hаяхан «Буряад үнэн» газетэдэ толилуулаа. Тэрээн соо мүнөөнэй үе сагай айл бүлэ бололгые ямараар үнгэргэбэл hайн бэ гэhэн асуудал табигдана. Һүүлээрнь Бальжинима Цыренов хизаар ороноо шэнжэлхэ асуудал Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулида ямараар табигданхайб гэhэн темээр «Буряад үнэн» газетэдэ бүхэли хуудаhа гаргуулаа.

— Газетэдэ бэшэхэдэ хэлэн хурса болодог, үндэhэн буряад хэлэеэ баяжуулхаш: — гээд нүхэр Цыренов хөөрэдэг.

Хори гаран жэл соо Бальжинима Цыреновичэй «Буряад үнэнэй», аймагай газетын хуудаhануудта гаргаhан бүхы материалнуудые суглуулаа hаа, горитойхон ном болохо байна.

Энэ нүхэрнай эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ байхаhаа гадна, буряад арадай аман үгын зохёол, оньhон үгэ, таабари, ёhо заншал тухай материалнуудые суглуулдаг, түрэл нютагайнгаа түүхэ шэнжэлдэг суглуулбари хэдэг юм. Мүн пропагандист, лектор, «Знамя Ленина» колхозой гэшүүдэй дунда элдэб асуудалаар лекци, элидхэл буряад хэлэн дээрэ уншадаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг.

Албанай хэрэгээр «Знамя Ленина» колхоз ерэхэдээ, манай газетын эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ, постын гэшүүн Бальжинима Цыреновтэй зорюута уулзахаш. Тиихэдэшни колхоздо боложо байhан шэнэ юумэнүүд тухай дуулгадаг, ямар асуудалаар материал суглуулхые дурадхадаг. Газетэдэ гараhан статьянууд, шэнэ гаршаг, оршуулга тухай өөрынгөө hанамжа, дурадхал хэлэжэ байдаг.

— «Толи», «Хонхо» гэhэн хуудаhануудта гарадаг материалнууд hонирхолтой байдаг. Һургуулиин ажабайдал, багшалалгын онол шадабари тушаа статьянууд олоор гаража байбал, маанадта ехэ туhатай hэн. Оршуулгые hайжаруулжа, ород үгые буряадшалбал, уншахада ульгам, шэхэндэ hонор байха hэн, — гээд газетын эдэбхитэн Б. Цыренов хөөрэдэг.

Эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ, коммунист нүхэрэйнгөө хэлэhэн hанамжа, дурадхалнуудые манай газетын хүдэлмэришэд анхаралдаа хадуужа, ажал дээрээ хэрэглэжэ байдаг заншалтай.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Ц. Цыренов.

Авторай фото.

ДАЙШАЛХЫ ТУҺАЛАГШАНЬ…

Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилдаг заводой партийна комитет, цехүүдэй партийна эхин организацинууд үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ совет хэблэлэй ямар ехэ үүргэ дүүргэдэг байhые хараадаа абажа, ханын газетэнүүдые саг сооhь hайнаар гаргаха асуудалда үдэр бүриин анхарал хандуулжа байдаг.

Тэрэнэй ашаар заводой бүхы цехүүдтэ ханын газетэ саг соогоо, hайнаар гарадаг болоhон байна. Жэшээнь, заводой булад хайлуулдаг цехэй ханын газетэ абаад үзэе. Энэ газетэ байгша оной түрүүшын үдэрhөө эхилжэ үдэр бүри гарадаг болонхой. Тус газетын редактораар цехэй халаанай мастер Е. М. Рыжонин батагдаhан юм.

Редколлегиин гэшүүд «За сталь» гэжэ ханынгаа газетэдэ социалис мүрысөөнэй ябасые саг үргэлжэ үргэнөөр харуулхаhаа гадна үйлэдбэрие нарижуулан hайжаруулха, залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулжа байдаг.

Социалис мүрысөөн тухай бэшэхэдээ, газетэ агууехэ Ленинэй хэлэhэн захяа заабаринуудые заатагүй дүүргэхые оролдодог байна. Мүрысөөнэй ябасые үргэн олон ниитэдэ дары дуулгахые, түрүүшүүлэй түйлаhан амжалтые гээгдэгшэдтэй сасуулхые оролдодог юм.

Мүрысөөндэ шалгарагшадай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо зорилгоор газетэдэ hонирхолтой мэдээсэл, статьянууд толилогдоно. Жэшээнь, үйлэдбэриин эрхим түрүүшүүл — булад хайлуулагшад Захаров, Бавкин гэгшэдэй дүй дүршэл олоной дунда мэдээсэгдэhэн байна. Дүршэлтэй болоhон эдэ мэргэжэлтэд үдэр бүриингөө даабарие 160—165 процент дүүргэжэ, бусадта ульгэр жэшээ харуулна.

Цехэй бусадшье участогуудта газетын эмхидхэхы нүлөөнь дээшэлнэ. Булад эюулэгшэдэй, стержневой, мүн ондоошье участогуудта хүдэлэгшэдэй дунда мүрысөөнэй түрүүшүүл улам олошорно. Жэшээнь, булад эюулэгшэ нүхэр Луговской үдэр бүриингөө даабари 150—160 процент дүүргэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Стержневой участогта хүдэлдэг Сухарева Понетайкина гэгшэдэй габшагай ажал тухай газетын хуудаhанда нэгэнтэ бэшэ бэшэгдэhэн байха.

Үйлэдбэрие нарижуулан hайжаруулха асуудалнууд газетэдэ горитой һуури эзэлнэ. Үдэр бүри халаанай дүүрэмсээр мастерай линейкэ үнгэргэгдэдэг. Тэндэ сугларагшад ажал тухайгаа хөөрэлдөөд, дутуу дундануудаа элирүүлхэhээ гадна, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлдог байна. Тиихэдээ түрүүшүүлэй оруулhан дурадхалнуудые анхаралтайгаар зүбшэн хэлсээд, бүгэдын шадабари болгохо зорилгоор хэмжээ ябуулгануудые хараалдаг юм. Мастерай линейкэ дээрэ хэлсэгдэhэн асуудалнууд мүн лэ ханын газетэдэ толилогдожо байдаг.

Залуу хүдэлмэришэдые һурган хүмүүжүүлхэ зорилгоор цехэй ханын газетын редколлегиин гэшүүд партийна эхин организациин хүтэлбэри доро бага бэшэ ажал хэдэг байна.

Долоон хоног соо нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг мастерай үдэртэ зорюулагдаhан зүблөөн дээрэ ажал хүдэлмэриин ябаса зүбшэн хэлсэгдэхэhээ гадна, хойрог нобшо, ажалдаа гарадаггүй хүдэлмэришэд тухай хэлсэгдэдэг. Эдэ бүхы асуудалнууд ханын газетэдэ үе үе болоод лэ тунхаглагдажа байдаг.

Булад хайлуулагшадай цехэй ханын газетэ партийна эхин организациин дайшалхы туhалагшань болонхой.

И. БАЛЬДИРОВ.

ЗАНШАЛТА ХОРИН ТАБАДАХИ...

Манай «Буряад үнэн» газетын жэл бүри үнгэргэдэг заншалта эстафетэ уржадэр Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэ болобо. 25-дахяа үнгэргэгдэһэн энэ эстафетэмнай Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан байгаа. Энэ урилдаанда хото, хүдөөгэй олон тоото спортсменүүд хабаадажа, спортдо дуратайшуулые баярлуулаа.

— Байгша ондо үнгэргэгдэһэн заншалта урилдаанда, урда жэлнүүдэйхидэл адли, олон спортсмен хабаадахань. Жэшээлбэл, Загарайн, Улаан-Үдын аймагуудай леспромхозой, һургуулинуудай спортсменүүд хабаадалсаба. Хамтадаа 120-ёод командын 1300 гаран спортсмен урилдахаар бэлэн, — гэжэ мүрысөөнэй главна судья В. М. Цинкер мэдээсээ һэн.

Энэ үдэр бүрхэг, секундын 10—15 метр хүсэтэйгөөр һалхилаашье һаань, урилдаагаар һонирходог хотымнай хүн зон үйлсэ, талмайнуудта гаража, хурдан солбон спортсменүүдэй урилдахые хаража урмашаһан, эстафетээ түрүүлэн асарагшадые амаршалһан байгаа. Ирагуу гоё уггамжын хүгжэмэй зэдэлээн доро спортсменүүдэй урилдаанда бэлэн болоһон тухай мүрысөөнэй главна судья В. М. Цинкерэй мэдээсэһэнэй удаа үдэрэй 12 часһаа урилдаан эхилшэбэ.

Заншалай ёһоор, эгээл түрүүлэн найман жэлэй һургуулинуудай дундаһаа эдир басагад урилдаанда табигдаба. Команда бүхэнһөө хабаадаһан 11 басаган эстафетээ бусадһаа түрүүлэн дамжуулха зорилготой. Үнгэрэгшэ жэлдэ Улаан-Үдын аймагай Надеинскэ найман жэлэй һургуулиин басагадай команда илажа. «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубок абаһан юм. Харин энэ жэлэй урилдаанда али һургуулиин команда эрхимлэгшэ ааб гэһэн асуудал талмай дээрэ сугларагшадай, илангаяа һургуулинуудай түлөөлэгшэдэй, тренернүүдэй, багшанарай һанаае зобооно. Тиигэһээршье байтар «Прогресс» кинотеатрай баруун захаар түрүүшын спортсменка харагдашаба! Финиш дээрэ байһан хүнүүдэй дунда «манай команда» гэлдэгшэдэй шаг шууяан болоно.

Энгэртээ «24» гэһэн номертой басаган урагшаа һуга харайн гарахадаа, үетэн нүхэдһөө түрүүлэн лентэ таһалба. Энэмнай хэн бэ гэхэдэ, Улаан-Үдын аймагай Надеинскэ найман жэлэй һургуулиин һурагша Люба Хомякова байба. Тиигэжэ тус һургуулиин басагадай команда хоёрдохёо энэ урилдаанда түрүүлжэ, зайгаа 7 минута 25,2 секунда соо гаталан, манай газетын шанда хүртөө. Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ 7 минута 34,4 секунда саг харуулһан юм.

Харин энэ жэлдэ сагаа 10 секундаар һайжаруулжа шадаһан байна. Улаан-Үдэ хотын 37-дохи, 49-дэхи һургуулинуудай команданууд удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Хүбүүдэй дундаһаа Улаан-Үдын 4-дэхи интернат һургуулиин түлөөлэгшэ Валерий Кушнарев бусадһаа түрүүлэн, фиништэ хүрэжэ ерэнэ. Эндэ үнгэрэгшэ жэлдэ тус һургуулиин хүбүүдэй команда эрхимлэжэ, чемпионой нэрэдэ хүртөө һэн. 37-дохи, Сотниковой найман жэлэй һургуулинуудай команданууд 2-дохи, 3-дахи һууринуудые эзэлбэ. «Буряад үнэн» газетын шанда хоёрдохёо хүртэһэн интернат һургуулиин команда зайгаа 6 минута 30,4 секунда соо гаталаа.

Дунда һургуулинуудай һурагшадай урилдаха ээлжээн ерэжэ, хотын 50-дахи, 42-дохи, 13-дахи, 20-дохи, 22-дохи, 35-дахи һургуулинуудай тренернүүд хүлгөөтэй болоно. Юуб гэхэдэ, эдэнэрэй хоорондо жэл бүри шанга тулалдаатай урилдаан боложо, али нэгэниинь команда үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адли түрүүлэн ерэжэ, һургуулиингаа басагадай баяр дээрэ баяр нэмээнэ. Хотын 22-дохи, 20-дохи һургуулинуудай команданууд 2-дохи, 3-дахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Һурагшадай удаа ГПТУ-нуудай, үйлэдбэриин коллективүүдэй команданууд урилдажа эхилнэ. Үйлэдбэриин коллективүүдэй дундаһаа Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой командын түлөөлэгшэ Надя Афрюткина түрүүлэн ерэжэ, командаяа гурбадахяа дамжуулгын кубокта хүртөөбэ. ГПТУ-гай спортсменүүдэй дундаһаа 2-дохи ГПТУ-гай команда түрүү һуури эзэлээ.

Үйлэдбэриин коллективүүд сооһоо БМДК-гай эрэшүүлэй команда зайнуудаа найман минута 35,0 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлнэ.

Һүүлшын урилдаан. Энэ зайда Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай, Зүүн Сибириин технологическа институдуудай, училищинууд болон техникумүүдэй һурагшад урилдажа, олоной анхарал татаа. Дээдэ һургуулинуудай дундаһаа хурдан солбон спортсменүүдэй түрүү һуури эзэлдэг байһан юм. Урилдаанай эхилһээр юһэдэхи минутын ябажа байхада, урилдаанай харгы дээрэ түрүүшын хүн харагдаадхиба. Үбсүүндээ «50» номертой басаган түрүүлжэ, командаяа түрүү һуурида гаргалсаба. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ түрүү һуури эзэлһэн Улаан-Үдын 50-дахи һургуулиин басагадай команда дахинаа шалгаржа, газетын шанда гурбадахяа хүртэн, амаршалагшад, командын түлөөлэгшэд хүхюутэй болоно. Тус һургуулиин команда зайгаа 10 минута 4,5 секунда соо гаталһан байна. Улаан-Үдын 42-дохи, 13-дахи, 35-дахи һургуулинуудай команданууд удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Мүн арбадахи классай хүбүүдэй дунда баһал шанга тэмсэл болобо. Зайгаа 8 минута, 40,8 секунда соо гаталһан 50-дахи һургуулиин хүхилдэхэ юм. Энгэртээ «63» номертой спортсмен зайгаа дүн хамтадань 8 минута 11,2 секунда соо гаталжа ерэһэн байна. Фиништэ түрүүлэн хүрэжэ ерэгшэнь мүнөө тус институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй хоёрдохи курсын студент Александр Базаев байба. Училищи, техникумүүдэй дундаһаа хэлхеэ холбооной электротехникумэй түлөөлэгшэ Иван Жарков түрүүлжэ, командаяа түрүү һуурида гаргаба. Дээрэ дурсагдаһан хоёр спортсмен үнгэрэгшэ жэлэй урилдаанда мүн лэ түрүүлэн фиништэ ерэжэ, командануудаа түрүү һуурида гаргалсаа һэн.

Энээгээр «Буряад үнэн» газетын заншалта хорин табадахи мүрысөөн дүүрэжэ, ирагуу хүгжэм, нэрьемэ альга ташалган доро түрүү һуурида гараһан командануудта дамжуулгын кубок, диплом, грамотанууд барюулагдаа. Мүн хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлһэн командануудай түлөөлэгшэд грамотануудаар шагнагдаа.

Заншалта мүрысөө үнгэргэлсэһэн ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй ахалагша багша, мүрысөөнэй главна судья В. М. Цинкертэ, республикын спортын бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд В. С. Сагадарова, А. А. Воронцова, Б. Р. Мироманов, В. Б. Цыбикдоржиев болон медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ манай редакци газетээр дамжуулан, баяр баясхалан хүргэнэ.

Эрэшүүл урилдаанда гаража, одоошье хэнэй түрүүлэн ерэхэ тухай боосолдоон финишэй дэргэдэ сугларагшадай дунда болоно. Урилдаанай эхилһээр 7 минутын үнгэрөөд байхада, түрүүшын хүнэй гүйжэ ябахань харагдаадхиба. Энээниие хараһан багшанарай институдай түлөөлэгшэд «Саша, шамдыш!» гэлдэжэ байгаад дээрээ холо ойгуур суурхаһан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай команда зайгаа 9 минута 57,2 секунда соо гаталжа, дахинаа түрүүлбэл даа. Зүүн Сибириин технологическа институдай эхэнэрнүүдэй команда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Училищи, техникумүүд сооһоо багшанарай училищиин хоёрдохи команда зайгаа 10 минута 11,6 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: БМДК-гай командын түлөөлэгшэ Яков Иванов финишэй лентэ таһалжа ябана. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа эрхимлэһэн Хандагатайн леспромхозой командын гэшүүд. Урилдаанай зам дээрэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ,
Л. ХАЙДУРОВАЙ фотонууд.

МҮНӨӨДЭР — ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

ТҮРҮҮ ПОЛИГРАФИСТ

Антонина Алексеевна Конёва республиканска типографида ажаллажа эхилһээр хори гаран жэл болобо.

Залуу хүн зориһондоо гэжэ Антонина түрүүшын үдэрһөө газетэ барлалсахадаа, бүхы юумыень һайнаар ойлгожо абахые оролдодог байһан. Абаһаар газетын наборнуудые задалжа, үзэгүүдые хайрсаг руунь тараажа байха даабари дүүргэдэг байба. Тиигэ тиигэһээр «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй дүршэлтэй верстальщигуун Аня Смирнова, Анна Иванова, Г. С. Степанов болон бусадтай суг хүдэлжэ, тэдэнэй баян дүршэлые халан абажа, 1956 онһоо манай «Буряад үнэн» газетын верстальщик болоһон. Тэрэ сагһаа хойшо мүнөөдэр хүрэтэр «Буряад үнэн» газетын материалнуудые холбон бүридхэжэ, график соонь уншагшадтань эльгээхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ.

«Антонина Алексеевнагай хүдэлһэн үдэр газетэмнай саг соогоо гарадаг» гээд редакциимнай хүдэлмэрилэгшэд дэмы хэлсэдэггүй. Юуб гэхэдэ, Антонина Конева хүдэлмэрилжэ байбал, бүхы хүдэлмэришэдые — линотипистнүүдһээ эхилээд, редакциин дежурнанууд, корректорнууд хүрэтэр шамдуулдаг заншалтай. Тэрэнэй ажаллажа байхые харахада, бүхы юумэниинь, арбан хурганайнь мэдэлдэ ородог. Жэшээнь, заһажа байһан юумыень обёороо һаатнай, бэлэн болоһон мүрнүүд хургадайнь забһараар нэжээд, хошоодоороо һолжорон унажа, өөһэд өөһэдынгөө байрада орохо юм. Энээниие шадахагүй хүн эгээн түрүүлэн хараа һаа, «яагаа түргэн, алдангүй заһана гээшэб» гэжэ һонирхохол байха. Мэргэжэлтэ өөрынгөө дүршэһэн ажалые табан хургандаал адли мэдэхэ һэн тула, хүрэһөөр лэ тэрэнээ заһаад, бүтээгээд орхидог ха юм.

Антонина Конева газетын хуудаһануудай мүр, үзэг, зураг бүхэниие байха байрадань табижа, хамаг заһабариень түргэн саг соо хэдэгээрээ бусадһаа онсо шалгардаг байна.

«Ажалаа дүүргээ һаа, [...] хэртөө туһала» гэһэн у[...] доро типографиин хүдэл[мэ]рилэгшэд ажалладаг. А[нто]нина Алексеевна өөрын[...] баян дүй дүршэлдэ олон [...] залуу басагадые һурган [...]гаа. Мүнөө нүхэр Конева[...] суг газетын алдуу за[...] хүдэлмэри дээрэ Тама[ра] Исайкина, Вера Колмако[ва] гэгшэд ажаллана.

Ажалдаа ходо үнэн сэ[дьхэлтэй] хандадаг Антонина Але[к]сеевна хэдэн жэлэй урда [...] «Коммунис ажалай удар[ник]» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэр[гэдэ] хүртэһэн байна. Редакци[...] типографиингаа зүгһөө хэд[эн] удаа тэрэ Хүндэлэлэй гр[а]мотануудаар, мүнгэн ша[г]гаар шагнагдажа, олон[ой] дунда магтуулһан бай[на]. Энээнһээ гадна, В. И. Ле[ни]нэй түрэһөөр 100 жэлэй [ойн] баярай медаляар, Буряа[д] АССР-эй Верховно Сове[тэй] Президиумэй Хүндэлэ[лэй] грамотаар хоёр удаа ш[аг]нагдаһан байна.

Үнгэрһэн 1973-ондо ре[с]публикын полиграфичес[ка] промышленностиин хүдэл[мэ]рилэгшэдэй дунда дэлгэр[һэн] социалис мүрысөөнэй дүн[гүүд] гаргагдахада, Антони[на] Алексеевна Конева «19[73] оной социалис-мүрысөөн[эй] илагша» гэһэн тэмдэг барю[у]лагдаа һэн.

Т. БАДМАИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Конева ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

БҮХЫ ДЭЛХЭЙН АЖАЛШАДАЙ ҺАЙНДЭР

ПРАГА. 1974 оной Майн нэгэн бата жагсаалай ба һаналаа нэгэдэлгын хүсэтэ демонстраци, таһалһан хилэнүүдһээ дулдыдангүй бүхы дэлхэйн ажалшан арадай аша туһын, хүсэл эрмэлзэлэй ниитэ нэгэн байлгын гэршэ болог лэ гээд, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Майн Нэгэнэй уряа дотор хэлэгдэнэ.

Эб найрамдал ажалшан арадта үнэтэй сэнтэй юм. Арадуудта шухала энэ хэрэг түүхэтэ удха шанартай илалтануудаар туйлагдана. Арадуудай аша туһада шэнэ амжалтануудые туйлахын тула ажалшадай ябуулганууд бата нэгэдэлтэй байха ёһотой гээд уряа дотор тэмдэглэгдэнэ.

Колониализмые, шэнэ түхэлэй колониализмые, расизмые үндэһөөрнь усадхахын түлөө, Чилиин ажалшадай, арад зоной үнэн хэрэгтэй һанал нэгэтэй байхын түлөө тэмсэдэг ажалшан арадтай һаналаа нэгэдэнги байһанаа Майн нэгэнэй үдэр элирхэйлэн харуулхыень ВФП дэлхэйн арад түмэниие уряалба.

ВФП социалис оронуудай ажалшадта аха дүүгэй амаршалга эльгээгээ.

ХАНОЙ. Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр — Майн нэгэнтэй дашарамдуулан, амгалан байдал хангахын түлөө, оронойнгоо хойто хубида социализм байгуулхын түлөө, ороной урда хубида национальна - демократическа революци хэжэ, амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, Эхэ ороноо эбэй ёһоор нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдэ жагсаалаа улам бэхижүүлхыень Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК бүхы вьетнам арадые уряалһан байна. Ажалай мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, социализм амжалтатайгаар байгуулхын түлөө ПТВ-гэй ЦК-гай 22-дохи пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ гээшэ ДРВ-гэй ажалшадай гол зорилго болоно.

Энэ уряа дотор Советскэ Союзда, аха дүү бусад социалис оронуудта, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг вьетнам арадта туйлай ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэг правительствануудта, арадуудта ехэ баяр баясхалан хүргэгдэнэ.

ПАРИЖ. Майн нэгэниие һайндэрлэлгэ Францида шэнэ президентые һунгаха һунгалтын нэгэдэхи турта бэлэдхэл хэлгын оршон байлалда үнгэржэ байна гээд, Францийн Коммунис партиин Политбюрогой мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Тус мэдүүлгэ «Юманите» газетэдэ тунхаглагдаһан байгаа.

Зүүнэй хүсэнүүдэй хамтын кандидат Ф. Миттерандa этигэл найдабаритай байһанаа Майн нэгэнэй үдэр мэдүүлхыень ФКП-гэй Политбюро Францийн бү[хы] ажалшадые уряалба.

Ф. Миттеранай хамт[ын] кандидатурые түлөөлһ[эн] бүхы партинууд Майн нэгэ[нэй] дэ Париж шадарай Курн[ёв] хотодо үнгэргэгдэһэн м[...] тингдэ хабаадаһан байна.

ВЕНЭ. Юумэнэй үнэ с[...]гэй хүндэрэлгэдэ эсэргү[...]гээр, салин хүлһэ дээш[...]лүүлхын түлөө, налог та[...] барида реформо хэхын т[ү]лөө тэмсэлдэ ажалшадт[ай] һанал нэгэтэй байһанаа м[э]дүүлхыень Австриин Ко[м]мунис партиин Централь[на] Комитет оронойнгоо хүд[эл]мэришэдтэ, алба хаагшад[та] хандаба.

ДЕЛИ. Индиин нийсл[элэй] хотын хүдэлмэришэн ква[р]талнуудай үйлсэ гудамж[а]нууд һайндэрэйхеэр гоё[...]шэмэглэгдэнхэй. Улаан [...] гурбан үнгэтэй националь[на] тугууд, үнгын һайхан сэс[...]гүүд, «Уласхоорондын ха[...]хис хүсэнүүдтэ ба импер[иа]лизмда эсэргү тэмсэлдэ б[...]хы дэлхэйн ажалшад[ай] һаналаа нэгэдэлгэ манд[а] болтогой!», «Май, эб на[й]рамдал, Ленин!», «Бү[хы] дэлхэй дээрэ эрхэ сүлөөт[эй] зол жаргалтай байхын т[ү]лөө!» гэһэн уряа лозу[ну]нуудтай транспарантнууд ха[а]хаанагүй харагдана.

(ТАСС).

Энергетигүүдэй амжалта

БУХАРЕСТ. Брэила-Кишкань гэжэ теплоэлектростанциин барилгашад болон хабсаргагшад 210 мянган киловатт хүсэтэй хоёрдохи агрегат болзорһоонь урид ашаглалгада үгэһэнэй баярта ушарые тэмдэглэжэ байна. Советскэ Союзһаа асарагдаһан 30.000 түхеэрэлгэ хабсаргагдажа, тодхон табигдаад, туршагдаһан байна. Энэ табан жэлэй шухала барилга дээрэ хүдэлжэ байһан совет мэргэжэлтэдэй оруулһан хубита румын энергетигүүдэй амжалтада туйлай ехэ. Мүнөө гурбадахи блогые хабсаралга түлэг дундаа хэгдэжэ байна. Станци 630 мянган киловатт хүсэтэй болохо юм.

Станциин агрегадууд Румыниин зүүн районуудай промышленность болон хүдөө ажахые элшэ хүсөөр хангаха байна. Ленинградай КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ металлургическа заводой, «Электросила» гэжэ нэгэдэлэй болон Советскэ Союзай бусад предприятинуудай түхеэрэлгэнүүдые эндэ үндэрөөр сэгнэдэг. Үнгэрһэн жэлэй сентябрь һарада ашаглагдажа эхилһэн совет үйлэдбэриин түрүүшын энергоблок түсэбһөө гадуур 60 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгөөд байнхай.

(ТАСС).

ДЕЛИ

И. ГАНДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиин ороной штадуудтахи организацинуудай зэргэнүүдые бэхижүүлхэ шухала гэжэ Индиин премьер-министр Индира Ганди мэдүүлбэ. Индиин правительствын толгойлогшын Орисса штадай Хуули гаргадаг суглаанай гэшүүдтэ эльгээһэн бэшэг дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Хэдэ хэдэн штадуудай Хуули гаргадаг суглаанuудта һаяхан үнгэргэгдэһэн һунгалтын һүүлээр хархис үзэлтэй партинууд фашис онол аргануудые хэрэглэн, хууляар бүридүүлэн эмхидхэгдэһэн конгрессэй правительствануудые унагаана». Иимэ эрхэ байдалда хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиин зэргэнүүдые түбэй хотонуудта, хүдөө нютагуудта бэхижүүлхэ хэрэгтэй гээд Индира Ганди тэмдэглээ.

САН-ХОСЕ

Сальвадорой хүн зоной т[оо]

ТАСС

Сальвадорой хүн зон[ой] тоо 3,7 миллион болоо гэж[э] Статистикын националь[на] управлени соносхоо. С[...] Сальвадорһоо абтаһан м[ат]эриалнуудай ёһоор, 19[...] ондо Түбэй Африкадахи э[нэ] ороной хүн зон 122,5 мя[нга]гаар ургаһан байгаа.

Виктор Корчной финалда гараба

ОДЕССЭ. (ТАСС-ай ко[рр.]). Совет гроссмейстер В[иктор] Корчной шатараар дэл[хэйн] чемпион болохын түлөө т[ам]даанай финалда наадаха [эрхэ] түрүүлэн олобо.

Апрелиин 30-да хахад [фи]нальна наадаанда тэрэ 3:1 [гэ]һэн тоотойгоор (нэгэ т[...]гэтэйгээр) илалта ту[йлан] гараа. Корчнойдо гүйсэд [илал]та туйлахын тула үшөө [...] очко хэрэгтэй байһан. [Мүнөө] дэлхэйн экс-чемпион Т[игран] Петросян үбшэлжэ, ба[...] ушарһаа наадаяа үрга[лжэ]лүүлхэ аргагүйдөө.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо[н]

г. Улан-Удэ, ул. Л[...]на 35. Телефоны: ред[акто]ра — 54-54, приёмная 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора 62-62, отв. секретаря 50-52, секретариат—6[...] отделы: партийной жизни 60-91, сельского хозяй[ства] — 64-36, 63-86, пропаг[анды] и агитации — 56-23, [про]мышленности и строи[тель]ства — 61-35, совет[ского] строительства и быта 69-58, культуры и шко[л] 60-21, писем и рабсел[ькоров] — 67-81, информа[ции] 34-05, общественная п[...]ная — 56-62, машинное [бю]ро — 57-63, фотолабо[рато]рия — 33-61.

ҮЛЭ ТУХАЙ

Хүдэлмэришэн анги тухай бэшэгдэһэн зохёолнуудай дундаһаа онсо шалгаржа, бүхэсоюзна конкурсын түрүүшын, М. Горькиин нэрэмжэтэ РСФСР-эй гүрэнэй шангуудта хүртэһэн уран зохёолшо Г. Коноваловай «Эхин» («Истоки») гэжэ романай экранда гараһаниинь һайшаалтай байна. М. Горькиин нэрэмжэтэ хүүгэдэй болон эдиршүүлэй фильмүүдэй студиин ветеран Иван Лукинский тэрэниие найруулан табяа. Кино харагшад И. Лукинскиин олон фильмые һайшаадаг байна. Жэшээнь, тэрэнэй найруулан табиһан түрүүшын «Чук и Гек» гэжэ фильм 1953 ондо Венецидэ болоһон хүүгэдэй фильмүүдэй фестивалиин шанда хүртөө һэн. Гадна искусствын француз академиин ехэ шан мүн лэ абаһан байха юм. «Солдат Иван Бровкин», «Прыжок на заре», «Понедельник — тяжелый день», «Взорванный ад», «Деревенский детектив» болон бусад фильмүүдынь уншагшад һанана ёһотой. Харин мүнөө «Эхин»...

«Энэ роман болбол совет гүрэнэй шиидхэхы хүсэн, хүдэлмэришэн анги тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ совет хүнүүдэй харуулһан эрэлхэг зориг, моральна шанар шэнжэ тухай зохёол мүн», — гэжэ Г. Марков хэлэһэн байдаг.

Үнэхөөрөөшье, Крупновтоной хүдэлмэришэ угые һонирхон харанабди. Фильм соохи үйлэ хэрэгүүд Крупновтоной гэр бүлэ соошье, Волго мүрэн шадарай хүдэлмэришэдэй хүдэлжэ байһан металлургическа заводтошье, Денис Крупновой хүбүүн Константинай дайлалдажа ябаһан Испанидашье, Гитлерэй таһаг, Кремль соошье үнгэрнэ.

Фильмдэ хабаадаха гол геройнуудые наадаха актернуудые шэлэн олохо гээшэ фильм буулгалгын хүшэр хүндэ шатань мүн. Геройнуудые зүбөөр шэлэжэ абаһанһаа фильмын амжалта нилээд дулдыдадаг гээшэ. Крупновтоной бүлын эшэ үндэһэн болохо Денисэй рольдо артист Иван Лапиков наадана. И. Лапиков тухай хэлэһэнэйшье үлүү. Юуб гэхэдэ, олон фильмүүдтэ наадаха зуураа, үнэншэмэ һайхан сэдьхэлээрээ, этигэмэ һайнаар наададагаараа тэрэ кино харагшадай сэдьхэл үнинэй эзэлһэн актер ааб даа.

Хүдэлмэришэн - революционер, совет засагай үедэ дипломат болоһон Матвейн ролиие Владислав Стржельчик наадана. В. Стржельчик дүшөөд фильмдэ хабаадаһан. Тэрэнэй һүүлшын хүдэлмэринүүдэй нэгэн — «Визит вежливости».

Денис, Матвей Крупновуудай дүү Савва гэдэгые МХАТ-ай актер Георгий Епифанцев наадана. «Угрюм-река» гэжэ телефильмдэ тэрэ Прохор Громовой роль гүйсэдхөө һэн.

Дурсагдаһан актернуудһаа гадна, Николай Олялин, Александра Климова, Алина Пакровская, грузин актёр Рамаз Чхиквадзе (Сталин) гэгшэд тус фильмдэ хабаадана.

Иван Лукинскиин фильмүүд кино харагшадые ехэтэ баясуулдаг. Гэхэтэй хамта харагшадые заабол шэнэ геройтой танилсуулдаг. Щукинай нэрэмжэтэ театральна училищиин студент Юрий Шлыковтэй эндэ танилсанабди. Тэрэ Денисэй бага хүбүүн Санькые наадана.

Н. ХОЛХОЕВА,
республиканска кинопрокадай хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭНЭ КИНО

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Арадай трибуна» — түрүү бэшэг. «Дүрбэдэхи, тодорхойлхы. Социалис мүрысөөнэй алхам» — суглуулбари. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бюродо асуудал бэлдэгдэнэ...» — В. Кулевай статья. «Хадата Ахын ажалшадта» — Д. Ошировай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан тусхай хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Һурагшад — байгаалиин ханинар» — М. Булдаков, А. Фалилеев гэгшэдэй статья. Хилын саанаһаа. Врачай зүбшэл. Футбол.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.30 — Һурагшадта — «Орлёнок» телестудиин концертын зал» (үнгэтэ). 15.15 — 15.25 — Забһарлалга. 15.25 — Һүүлэй һонин. 15.35 — ЦТ-гэй ба ВР-эй эстрадна-симфоническа оркестр Ю. Силантьевай хүтэлбэри доро наадана. 16.05 — «Мүнөөдэр — Хэблэлэй үдэр». 16.35 — Фигурна халтирагшад хатарна (үнгэтэ). 17.20 — «Советскэ Союз тухай гадаадын ханинарай һанамжа».

Улаан-Үдэ. 17.40 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал (буряадаар). 18.00 — «Экран» — телевизионно суглуулбари.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 20.30 — 20.40 — Забһарлалга. 20.40 — «Шэнэ газар: эрдэм наука ба бодото хэрэг». КПСС-эй Алтайн крайкомой нэгэдэхи секретарь, Социалис Ажалай Герой А. В. Георгиев, ВАСХНИЛ-ай академик А. И. Бараев дамжуулгада хабаадаха 21.10 — «Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 21.25 — «13 стульев» гэжэ телевизионно богони зүжэгүүдэй театр (үнгэтэ). 22.30 — «Залуу дуушад». Залуу дуушадай телевизионно бүхэсоюзна конкурс. Хоёрдохи тур. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Спортын программа (үнгэтэ).

«Орбита». 17.40 — «Урданай жэлнүүдэй кинолентэнүүд». «Севиль» — уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Вызываю огонь на себя» — телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи серн). 20.25 — «Вечный узел» — документальна телевизионно фильм. 20.55 — Таллинай камерна хоор дуулана.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02393. Заказ № 004[...]